

גליון מס. 146 • כ"ו חשון תשמ"ט • 3.11.88
"מעריב לילדים"
עמודים 23–21
מעקב מדוקדק
אחר מרקו בן־ברוך
אורי ברגמן: מדליית זהב
בכל אולימפיאדה
על תחתוני נשים
באנגליה
ה"תרגיל"
ה"בוסטון
סלטיקס"
מוסר (בתצלום): הערב
גבוה בגביע האלופות
פוסטר מרהיב: עמוס מנסדורף, "מלך פארים"
לכל ה"פלוסים" של ג'ילט נוסף עוד "פלוס" חדש
Gillette
GII Plus
ג'ילט משנה
את פני הגילוח ונותנת
למושג "חד וחלק".
מעתה גם לסכין הגילוח G II
יש את "פלוס", פס הסיכה
"לוברסטריפ" - המפריש
ועוזר לסכין הגילוח,
להחליק על עור הפנים,
בעת הגילוח.
ראשית עשינו את הגילוח,
קרוב יותר.
עכשיו אנו עושים אותו,
חלק יותר.
Gillette
GII Plus
ג'ילט - מס. 1 בעול

זה היה הסמל של סוף העונה הקודמת – והוא טוב גם לעונה הנוכחית: הנשיקה. אייזאה תומאס (מימין) וחברו־יריבו הטוב, מג'יק ג'ונסון, לפני אחד ממשחקי השיא בסידרת הפליי־אוף (מתוך "הופ")

ה"שפן" של העונה החדשה

מחר מתחילה עונה חדשה בנ.ב.א. ובוסטון סלטיקס מנסה להביא לליגת הכדורסל הטובה בעולם, חידוש מדהים: קווין מקהייל, לא יאמן, ירבה כנראה לשמש שחקן ספסל, לפחות בפתיחה ■ אומרים שזו המהפיכה הגדולה העומדת בפתח ■ מה משמעותו של החידוש הזה? ■ מה זה בכלל "שחקן שישי", מי היה הראשון ש"יצר" את המושג הזה? ■ מי עוד מחקה את המודל הזה? ■ *עופר שלח*, שמכיר את הנ.ב.א. כמעט כמו את כף ידו, בוחן את ההתפתחות הזו ■ אף כי מדובר בהיבט מאד מקצועי – כדאי לשים לב אליו

שבוע ספורט
מעריב

מודעות: גילה שניידר וליאור סורני טל' 03-439474

עורך: אלכס דורון
עריכה: טובי פולק
עריכה גרפית: לוסי לבקוביץ, יגאל אופיר
צלם: עדי אבישי
עורך מדור הספורט: אבי בטלהיים

בשער

"מארק ספיץ" של נכי ישראל – שלמה פינטו, שחיין, 35, חזר מסיאול עם 7 מדליות (3 זהב, 2 כסף, 2 ארד). בסך הכל כבר צבר באולימפיאדות הנכים 21 מדליות (צילם: עדי אבישי).

השפן של העונה החדשה

כוכבי אלופת העונה הקודמת, לוס אנג'לס לייקרס, סותמים את הפה למאמנם פט ריילי, בעת קבלת גביע הנ.ב.א. הסיבה לצעד ה"אלים" הזה: שלא יעז להכריז כי הוא רוצה תואר שלישי ברציפות, כי זו הכרזה מחייבת, כמו זו הקודמת שבה דיבר על זכייה שנייה בתום עונת 1987...

עפר שלח

"יש לי פתרון לבעיית הספסל שלנו", אמר קווין מקהייל בשלהי העונה שעברה. "לארי בירד ואני נשב על הספסל, והצעירים שלנו יפתחו בחמישיה. ככה יהיו לנו מחליפים, טובים אפילו מאלו של הפיסטונס".

מקהייל, אחד הפורוורדים הטובים בעולם ואולסטאר ארבע פעמים, חשב שהוא צוחק. אבל ג'ימי רוג'רס, מאמנה החדש של הבוסטון סלטיקס, לא צוחק בכלל. הוא עורך כרגע ניסויים בתפיסה חדשה, והיא תבוא לידי ביטוי בעונת הליגה החדשה שתחל מחר בערב.

מקהייל – הקלע המדויק ביותר של ה־NBA בעונה שעברה, משחקני ההגנה הטובים בעולם ומי שהוכתר פעמיים לשחקן השישי הטוב בליגה – לאחרונה לפני שלוש שנים – אמור על־פי תפיסה זו לחזור ולרכב על מתקן העץ שבשולי המגרש, לפחות בדקות הראשונות של כל משחק. הסלטיקס, ששוב לא דאגו לעצמם למחליפים ראויים, מצאו את הפתרון הקל – מקהייל חוזר להיות שחקן שישי, ובראד לוהאוס, רג'י לואיס ומרק אייקרס יתורו על העמדה שהתפנתה בחמישיה היוקרתית ביותר בעולם הכדורסל.

עושה הכל כמיטב יכולתו

"הסלטיקס לא שואלים אותי כשהם עושים עיסקות או כשהם מחתימים שחקנים חדשים", הגיב מקהייל, שבנוסף לכל תאריו הוא גם אחד השחקנים האינטליגנטיים והשנונים ביותר בליגה. "המנהלים שלי רק אומרים לי לבוא ולעבוד, ואני בא לעבוד. אם אני שחקן חמישיה, אני שחקן חמישיה. אם אני מחליף, אני מחליף. אם אני לא משחק, אני לא משחק. אני בא לכאן כדי לעשות כמיטב יכולתי למען הבוסטון סלטיקס".

שאיש לא יבין מן הדברים האלה שמקהייל הופך להיות מעתה בורג חיוני פחות במכונה של הסלטיקס. להיפך. מה שמסתתר מאחורי המהלך הזה הוא קצת יותר מתיקון קוסמטי סתם, אם כי צעד שכזה בשום אופן לא יכול לבוא במקום הניתוח הרציני והמכאיב שהסלטיקס חייבים לעבור, קודם שיחזרו למעמד הרם שלהם מלפני שלוש עונות.

"השינוי הזה יאפשר לי לתת העונה לשחקן צעיר דקות חשובות בפתיחת המשחק", אומר המאמן רוג'רס. אבל כמו שאני מבין את המהלך, כוונתו היא לחזק את הסלטיקס במה שהיה בשנים האחרונות עקב האכילס שלהם – הרבע השני.

על פי המתכונת הכמעט קבועה של משחק ב־NBA, החמישיה הפותחת משחקת כמעט את כל הרבע הראשון, וכמעט כל שחקניה לא רואים מגרש ברוב הרבע השני. בשנים שלסלטיקס עוד היה ספסל – ביל וולטון, סקוט וודמן ואחרים – נהגו בבוסטון להעלות את קבוצת הספסל (המכונה בעיר השעועית "הקבוצה הירוקה", להבדיל מן "הקבוצה הלבנה", שהיא החמישיה הראשונה) ברבע השני, ולהשאיר על המגרש את בירד כמשגיח. לארי בירד הרי ממילא רואה בדקות של מנוחה שהוא מצווה להן, סטייה חמורה מן הנורמות המוסריות שלו. יחד איתו היתה לבוסטון יחידה, שעמדה יפה מול הספסל של הקבוצות האחרות. ברבע השלישי חזרו רוברט פאריש, דניס ג'ונסון, מקהייל ודני איינג' אחרי מנוחה ארוכה, והרבע הזה היה באופן מסורתי הטוב ביותר של השדים הירוקים.

אמור לעבוד איך זה

בשנה שעברה כל זה נהרס. המאמן שפרש קיי.סי ג'ונס לא הושיב את הפותחים לנוח, משום שכל מנוחה שלהם, מיד עלתה לבוסטון בנקודות. ברבע השלישי, שכן שחקני החמישיה של היריבים היו רעננים וחזקים, ומה שהיה שדה הציד הנצחי של הסלטיקס – הפך לשדה קברות ירוק.

קוין מקהייל (משמאל, מול קארים עבדול ג'אבאר). יד ארוכה מעל כולם, של אחד השחקנים הנבונים ביותר בליגה. שימו לב מה הוא אמר על נושא "השחקן השישי" ו"שחקן ספסל"

מייקל קופר (משמאל) שומר על "הציפור" של בוסטון, לארי בירד

ג'ון הבליצ'ק (הונדו), עם הכדור – האב טיפוס של לארי בירד ושל "זנב הכדור" ספנריע משחקים

מיקומו החדש של מקהייל כשחקן שישי, אם אני מבין נכון את רוג'רס, מחליפו של קיי.סי., אמור לשנות במשהו את המאזן השלילי הזה.

ברבע השני ישחקו איפוא בירד ומקהייל, רענן וחזק יותר, יותר דקות, וכך יחזיקו הצעירים של בוסטון – לואיס, אייקרס, לוהאוס והרוקי בריאן שאו – מעמד טוב יותר מול הספסלים העשירים והרעבים של דטרויט ואטלנטה.

ג'ונסון, פאריש ואיינג' יוכלו לנוח עוד קצת והרבע השלישי ישוב להיות רבע דומיננטי עבור הסלטיקס. אבל שום תיקון מהסוג הזה לא ישנה את העובדה שרוג'רס עדיין זקוק ללמעלה מ־40 דקות משחק מבירד, מקהייל וכל השאר, שסוחבים איתם עוד עונה על הרגליים העייפות שלהם. בלי ספסל אמיתי וחזק זה לא יעבוד.

זה אולי הזמן להביט שוב על התפקיד החשוב כל כך של השחקן השישי, תפקיד שנולד בבוסטון והיום הוא נקודת מפתח אצל כל מועמדת לאליפות הנבא.

את השיטה מי המציא

האיש שהמציא את רעיון השחקן השישי היה רד אוארבך, המוח הגאוני של הסלטיקס (כיום נשיאה של הקבוצה), שהגה כל כך הרבה דברים בכדורסל המודרני. התפיסה של רד היתה פשוטה: שחקן מצטיין מתיישב על הספסל כנשק לא סודי, אבל יעיל, המאיים על הקבוצה השנייה מאחורי החמישיה הפותחת. שחקן כזה מסוגל בדרך כלל למלא יותר מתפקיד אחד על המגרש, והוא עשוי להחליף שניים או אפילו שלושה משחקני החמישיה, לפי צרכי המשחק והכושר הספציפי של כל שחקן פותח, בערב המשחק המסוים. זה התחיל עם הג'ונסים, סם וקיי.סי., בסוף שנות החמישים, ונמשך עד מקהייל ו־וולטון בשנים האחרונות.

הדוגמה הקלסית של השחקן השישי היתה ג'ון ("הונדו") האבליצ'ק, הסופרסטאר הלבן שמלך בבוסטון בשנות השישים והשבעים. האבליצ'ק (1.96 מ') היה האב טיפוס של לארי בירד, אם יכול להיות דבר שכזה. שחקן חכם, לוחם בלתי מתפשר, קלע שזיק מכל הטווחים ושחקן קלאץ' מאין כמוהו. הוא היה נכנס במקום אחד מן הגארדים או הפורוורדים, והמשחק של בוסטון היה מזנק מיד קדימה.

בכדורסל, זה הרי ידוע, לא החמישיה הפותחת היא הקובעת אלא החמישיה הסוגרת, וברגעי הסיום פשוט לא היה כמו "הונדו". המשפט ההיסטורי "האבליצ'ק גנב את הכדור", המתאר את החטיפה הגורלית שלו במשחק השביעי והמכריע בסדרת הגמר מול הלייקרס ב־1962, היה לאחד המשפטים המפורסמים ביותר של הכדורסל האמריקני.

לא לקח הרבה זמן עד שבכל הליגה התחילו לחקות את מתכון ההצלחה של אוארבך, אבל השחקן השישי נשאר תחום המומחיות של הסלטיקס. לא פלא שכאשר התחילו עיתונאי הספורט בארה"ב להעניק פרס שנתי לשחקן השישי המצטיין, זכו שחקני הסלטיקס (מקהייל פעמיים ו־וולטון) בפרס זה שלוש פעמים בארבע השנים הראשונות. בשנתיים מתוך השלוש האלה, זכו הסלטיקס באליפות. בשנה הראשונה להענקת הפרס, בעונת 1982־3, זכה בו בובי ג'ונס מפילדלפיה. מי זכה באליפות באותה עונה? – ניחשתם נכון, הסיקסרס. והחלק של ג'ונס בזכייה הזאת לא היה קטן יותר מזה של דוקטור ג'יי ושל מוזס מאלון. את המסקנות תסיקו בעצמכם.

שונים זה מזה וגם שווים

מיהם השחקנים הטובים ביותר בליגה בתפקיד החשוב הזה? – אין הרבה כאלה. הם שונים זה מזה בתפקידיהם, אבל באופים הקשות, הקבוצתי והווינרי הם דומים מאד. ראש וראשון לשחקנים מס' 6 ב־NBA מאז היה מקהייל לשחקן חמישיה הוא מייקל קופר, הסוויץ' השקט במנוע ההצלחה של הלוס אנג'לס לייקרס. קופר הוא שחקן שישי קלאסי. הוא קם מן הספסל כדי להחליף את מג'יק ג'ונסון כרכז, את ביירון סקוט כשוטינג גארד ואת ג'יימס וורת'י, כסמול פורוורד. הוא השומר הטוב ביותר בקבוצה, ואולי בליגה כולה. וברגעי הקלאץ'? – אין כמו "קופ". כולם זוכרים אולי את סדרת הגמר האדירה של וורת'י ומג'יק, אבל הלייקרס לא היו מגיעים לשם אלמלא קליעת הנצחון של קופר, במשחק החמישי של סדרת חצי הגמר של האיזור המערבי, מול היוטה ג'אז.

אופיינית לקופר, ולשחקני הקלאץ' בכלל, העובדה שלמרות שהפלייאוף של השנה שעברה, והסדרה מול יוטה בכלל זה, לא היו התקופה הטובה ביותר שלו, הוא עדיין היה שם ברגע המכריע. "קופ" סבל לכל אורך הפלייאוף מבעיות דיוק בקליעה.

אבל שבע שניות מסיום הקרב מול יוטה, כשהיה ברור שהפסד מביא את הלייקרס בעמדת פיגור למשחק השישי בסולט לייק סיטי (ושם הם הובסו בהפרש גדול), הלך הכדור אל קופר וניכנו אל הטבעת.

הגורם המכריע לנצחונות הלייקרס

גם בסידרת הגמר התעורר קופר בדיוק בזמן, והיה גורם מכריע בנצחונות של לוס אנג'לס בשני המשחקים המכריעים. זהו השחקן השישי. הוא לא תופס את הכותרות. הוא רק מביא את הנצחון.

גם לכל אחת משתי הקבוצות שעשו ללייקרס חיים קשים באיזור המערבי, יש שחקן שישי קלאסי. ביוטה אנחנו רואים את ת'רל ביילי, סופרסטאר על פי כל קריטריון. ביילי מתחיל את המשחק על הספסל, אבל לא חולפות כמה דקות והוא כבר מחליף את מארק אייוורוני, הפורוורד הכבד של הקבוצה. (לאייוורוני, אגב, היה גם הכבוד להיות שחקן החמישיה שבובי ג'ונס החליף בפילדלפיה.) אבל ביילי יכול להיכנס גם במקום קארל מאלון, אם "הדוור" של יוטה נקלע ליום חלש בקליעה או לבעיית עבירות, או אפילו לשחק לצידו כפורוורד כשאייוורוני מחליף את מארק איטון הענק. יש לביילי משחק מצוין מתחת לסל וקליעה רכה מבחוץ, ובדקות הסיום הוא תמיד על המגרש.

לדאלאס מווריקס יש את השחקן השישי העשוי להיות כבר השנה לטוב מכולם, רוי טארפלי. בעונתו השנייה בליגה היה טארפלי (2.11 מ') לאחד הריבאונדרים הדומיננטיים ביותר ביקום ולמנהיג של המווריקס. יש לו מהירות אריה ושליטה מצויינת בכדור. אלה, בצירוף גובהו וכוחו, עושים אותו לפנומן בנוסח ברקלי או סמפסון – שחקן יוצא דופן בממדיו ובכישוריו, יחסית לתפקיד שהוא משחק בו. הוא מסוגל להחליף את הסנטר ושני הפורוורדים של המווריקס, וברגע שהוא נכנס למגרש המווריקס מתחילים לשלוט בכדור, לרוץ ובדרך כלל גם לנצח. אם ילמד טארפלי כמה תנועות יעילות עם הגב לסל, הוא עשוי להיות לאחד השחקנים המצטיינים בליגה כבר העונה.

הקבוצה שכל זה תפור עליה

אבל את הגישה המודרנית לשחקן השישי מגלמים דווקא הדטרויט פיסטונס. לפיסטונס יש שלושה שחקנים, שכל אחד יש לו תכונות המיוחסות באופן מסורתי לשחקן השישי. ויני ג'ונסון יכול להחליף את איזייה תומאס או ג'ו דומארס, ובמקרי לחץ אפילו את אדריאן דנטלי. ויני הוא מסוג השחקנים שאם הוא חם, אין מי שיעצור אותו ולא חשוב כמה יריבים מנסים לשמור עליו. אם הוא קר, הוא חוזר לספסל במהירות. דניס רודמן יכול לשחק כסמול פורוורד וכשוטינג גארד במערך גבוה. יש לו מהירות עצומה, המאפשרת לו לשמור על שחקנים נמוכים ממנו, ואתלטיות המאפשרת לו לגבור על שחקנים גבוהים יותר, בעיקר בריבאונד בהתקפה. הוא היה היחיד שהצליח לעצור את מג'יק ג'ונסון בסדרת הגמר של העונה האחרונה – ועשה גם עבודה מצויינת על לארי בירד מול הסלטיקס. ג'ון סאלי יכול להחליף כל אחד משלושת השחקנים הגבוהים. גם הוא גבוה ואגרסיבי, גם הוא מהיר. לעתים משתמש המאמן צ'אק דיילי בכל השלושה בהרכב מיוחד, גבוה ומהיר, המכונה בדטרויט "ויני והסילונים".

עם התפתחות הליגה וזרימת עוד ועוד כשרונות לתוכה, סביר שיותר ויותר קבוצות יתחילו לחקות את המודל של דטרויט. היום, כששחקנים של 2.00 מ' מוכתרים כאלופי הריבאונד וענקים של 2.10 מ' מכדררים כמו גארדים, כל שחקן הוא שחקן שישי וכל הקבוצה היא חמישיה.

לזה בדיוק התכוון מאמן הלייקרס, אלופת הנ.ב.א. פט ריילי, כשאמר שהחמישיה האידיאלית היא חמישה שחקנים של 2.09 מ'. ובעידן הזה, אפילו צעד היאוש של ג'ימי רוג'רס מבוסטון ושובו של השחקן השישי הטוב בעולם אל הספסל – לא יושיעו כנראה את הבוסטון סלטיקס. ■

כדורסל +

משה לרר –

למי ששכח: יש גם גביע אירופה

יש לי הרגשה שהליגה דחקה עד כה אפילו את רגליו היקרות מאוד של גביע אירופה. הנצחונות האחרונים של מכבי בליגה, מהם שהושגו בעמל ובדוחק, הסיטו את תשומת הלב מגביע אירופה, "התמצן של הקבוצה". לשרף יש בעיות משלו במישור הלאומי והוא, כמו גם הקהל, עוד לא התפנה לחלוטין לחשוב על אירופה בגדול.

אבל הערב זה יקרה סוף סוף ומכבי תופיע באוסטנד, עיר קיט מפורסמת בבלגיה. המשחק, הראשון מבין שניים, צריך להיות היומן לקראת כניסת מכבי לבית הגמר. אני בהחלט מסכים עם שרף האומר שצפוי לו משחק קשה בבלגיה. בפעם האחרונה דיבר צביקה על "משחק קשה" ערב המפגש עם חולון ואז היו כאלה שצחקו ממנו. הצדק היה, כזכור, אתו.

כל הסיכויים שגם הערב לא תלקק מכבי דבש באוסטנד, אלא אם כן חלשה האלופה הבלגית מקבוצות ישראליות כהפועל ירושלים, הפועל חיפה, חולון וגליל עליון, שכולן החזיקו את מכבי קצר מאוד.

ירים ורשיצקי

אליך יריב

עוד לא מצאנו את הנוסחה כיצד לפטר שחקן/ים ועד שנמצא – ימשיך המאמן/ים להיות השעיר לעזאזל. כך במקרה של יריב ורשיצקי בהפועל חפה. אבל, מסתבר, שיש גם יוצאים מן הכלל. והיוצא מן הכלל במקרה זה – יריב עצמו.

בחיפה קרה מה שלא קרה אצלנו מעולם. בלחצם של השחקנים תויבה תנהלת חיפה להחזיר את יריב ורשיצקי לתפקיד המאמן, אחרי שכמה ימים קודם לכן הורתה לו את הדרך החוצה.

עכשיו אני לא יודע על מי מוטלת חובת ההוכחה. על ההנהלה, שתיאלץ להודות בטעותה ? – או שמא על יריב עצמו, שמעתה ואילך יצטרך להצדיק את הגיבוי שקיבל מצאן מרעיתו.

באמת משימה קשה ואני רוצה לאחל ליריב, מקרב לב, שדרכו בחיפה תצלח.

אריה דוידסקו

כמעט אשראי חדש

דוידסקו. כמה שפכו את דמו של האיש הזה, שהיה מאמנה של נבחרת הנוער. כמה טונות של ליכלוך ניסו להדביק לו. ושלא כמו במקרה של יריב ורשיצקי – כמעט ולא נשמע קולם של שחקני הנוער. איש לא רצה לצאת להגנתו של המאמן המושמץ. אפילו לא מאמן הנבחרת הלאומית, שבעט בו בעודו שוכב על הרצפה.

רק גדי פרישמן, השחקן שלו מגבעת־שמואל, ניסה לנער משהו ממסכת ההשמצה. התייצב לימינו ויפה עשה.

בתחילת השבוע נדמה היה שדוידסקו מקבל אשראי לאומי ובנוסף לקבוצתו מהארצית, גבעת־שמואל, התכונן האריה הוותיק להיחלץ לעזרת אליצור נוה־דוד רמלה, המובכת בבעיותיה. דוידסקו אוהב מאוד לשלוף שפנים מהשרוול. אולי התכונן לשלוף גם משהו לטובת רמלה. אבל בסוף זה לא יצא.

קווין מגי

אריל ויליאמס

ואת זה אף אחד לא ראה ?

הסיום המשחק ביד־אליהו. מכבי ת"א עולה לראש הטבלה ולחולון נרשם הפסד נוסף, הפעם עם תקווה לראות את האור בקצה המנהרה. אבל בין לבין, ראו גם מי שראו, סיבוב קצר של איגרוף במשקל צף בין שניים מהידועים והמהוללים שבקרבות הרחוב שלנו. ארל ויליאמס בפינה הסגולה; קווין מגי בפינה הצהובה. לא היו נזקים רציניים ואיש לא נזקק לטיפול במגן־דוד. אבל זה ששופטי הזירה והמשקיף צריכים לגשת דחוף לאופטומטריסט – בזה אני משוכנע.

ממקומי במועדון העתונות ביד־אליהו ראיתי משהו מן הקטטה. ראיתי ידיים שתוורות מתעופפות באוויר. ראיתי התגודדות. אני לא יכול לשים ידי על התנ"ך ולומר מי ניצח בקרב הרחוב הזה, אבל היה קרב. בזה אני משוכנע.

אני לא יודע בדיוק מה צריכים שופטי המשחק לעשות במקרה הזה. דין אגרוף אחרי השריקה לסיום המשחק כדין אחד שהונחת לפני השריקה האחרונה ? ומה, אם בכלל, תפקידו של המשקיף במקרה כזה ?

ההגיון הפשוט אומר שהשופטים, כמו גם המשקיף, צריכים לדווח על אירועים חריגים, במידה שאכן היו במשחק. קרב בין ויליאמס למגי, הגם שהוא כבר לא כל כך חריג במקומותינו, חייב להיות מצויין באיזשהו מקום והמקום, כך אני חושב, זה טופס המשחק.

מחברתי למדור הספורט, ברוריה ביגמן, קיבלתי סיוע לאשר התרחש באולם. ממקומה ביציע מספר 9, סמוך מאוד לגבול עם 8, עקבה ברוריה בהתלהבות של שרופה־על־איגרוף אחרי האפיזודה המכוערת. טוב להיווכח שמשני עברי האולם הגדול ביד־אליהו נראה מה שכל אחד שעיניים בראשו חייב לראות.

ובכל זאת היו שלושה שמזכירים לי, סליחה על ההשוואה, את שלושת הקופים המפורסמים (לא רואים, לא שומעים, לא מדברים). הכוונה לשופטי המשחק, ה"ה דוד דגן וטוד וורניק וכמובן למשקיף, עמירם שפירא, לא אחר מאשר... יו"ר איגוד השופטים.

ברוריה מספרת על שיח שהיה לה, מאוחר יותר, עם עמירם. לדבריה אמר לה עמירם שפירא שלא ראה דבר מכל מה שהתרחש באולם עם השריקה לסיום. היתה לזה השלכה מיידית על השופטים. אם היו"ר שלהם לא ראה – מה להם שיראו טוב יותר ?

טוב שיש טלוויזיה. לא תמיד היא נאמנה עלי, אך במקרה הזה – טוב הדיווח הצילומי שלה מאלף מלים (שלא נכתבו) בדו"ח השופטים. רואים שם, גם בהילוך איטי, את המתאגרפים המהוללים ואת חבר העסקנים שאץ להפריד. עוד תמונה שגרתית מסיום משחק מותח ביד־אליהו.

אבל זה לא היה הסוף. היה גם פרק ב' שנמשך בחוץ, כאשר כולם היו כבר רחוצים ולבושים. את הפרק הזה לא הראו בטלוויזיה וגם את מהלכו אי אפשר היה לשדר ברדיו. המלים שהתעופפו בקטע הזה, שגיבוריו הפעם היו ארל ויליאמס ומלני, אשתו של קווין, פשוט לא ראויות למיחזור. תצויין עמידתה האיתנה של מלני מול ארל־דה־פרל. היא גם הציעה לו הצעה – שבתנאים רגילים לא יכול היה ארל לסרב לה. הפעם הוא סירב. אולי משום שחשב שקרב חוזר עם קווין לא יניב תמיד את התוצאות הרצויות.

עוד נכונו ימים טובים בחולון

הפגישה הראשונה שלי עם איבן דאנקן ביד־אליהו, אחרי פסק זמן שנמשך כמה שנים, החלה בשאלה האידיוטית ביותר שאפשר להעלות על הדעת ברגעים של מבוכה: "מה נשמע ?"

"יכול להיות טוב יותר", אומר לי איבן, תוך שהוא מחליק אתי כף. אני מציע לו לגימה מהקפה שבידי, מתוך ידיעה שהוא היה בוודאי מעדיף בירה, אך זה מה שהיה לי ביד.

אשתו (בשבילי היא חדשה), שוודית, בלונדית, יושבת מאחורי בתא העתונות. עתונאית. ממבט אחד על לוח הרישומים שלה הבנתי שהיא בעניינים. התנהגותה מאופקת.

איבן, אני אומר לו, הערב אתה יוצא מזה. אתה מפסיד את המשחק – אבל אתה מרוויח את ההמשך. ואיבן מסתכל בי, כאילו אומר מה אתה מברבר לי בשכל.

איבן, אני אומר לו, אתה יכול לנצח ביום ראשון, ואתה יכול גם להפסיד. אבל, ON THE LONG ON THE LONG – אתה מנצח.

הוא מסתכל עלי כאילו יצאתי מדעתי. יש לו משחק הערב ואני מדבר איתו על ...ON THE LONG זה מה שאיבן לא מבין. שיש משחקים שאפשר להפסיד והם לא כל כך חשובים כמו המשחקים שצריך לנצח – ודווקא אותם מפסידים.

עם טוני זינו זה אמור להיות אחרת. עדיין יש תקווה.

בטלוויזיה כבר מתכוננים את מבצע ברצלונה

יואש אלרואי יכול רק עתה לשחרר חיוך ראשון, לאחר שנחתם סופית "מבצע סיאול" של הטלוויזיה הישראלית ■ אילו בעיות היו שם? מדוע שידרו בעיקר בלילה ובשעות הבוקר המוקדמות? ■ מדוע כל כך הרבה סוסים? ■ על שבחי הטכנאים והמחסור בצוות פילם בקוריאה ■ כמה זה עלה

מנהל מחלקת הספורט, יואש אלרואי: שינוי ב־180 מעלות

"תן חיוך, יותר רחב, יותר רחב...." (קריקטורה גרמנית)

מרדכי רוזנבלום

לפני חודש, ב־2 באוקטובר, נסתיימו המשחקים האולימפיים בסיאול – ובאותו יום, למעשה, החל יואש אלרואי, מנהל מחלקת הספורט בטלוויזיה הישראלית, לתכנן את "מבצע ברצלונה" – סיקור האולימפיאדה של 1992. כך זה גם היה לפני ארבע שנים: ביום שבו נסתיימו משחקי לוס אנג'לס, החל בבניין הטלוויזיה בירושלים ההיערכות לסיאול 88'.

על הקירות, בחדרי מחלקת הספורט שבקומה החמישית בבניין הטלוויזיה בירושלים, עדיין תלויות מפות, הוראות מבצע, סידור עבודה ומערך הלוויינים, הנוגע להעברת השידורים מסיאול – לישראל. על שולחנו של יואש, תיקים עבי כרס, ובהם קטעי עיתונות, העוסקים־מבקרים את 132 השעות שבהן העבירה אלינו הטלוויזיה הישראלית את אירועי סיאול. אלרואי, כחבריו במחלקה, רגישים לכל מילה. במיוחד כאשר הביקורת עוסקת ב־16 ימי סיאול. אלרואי מכנה אותם: "16 ימי התהילה של מחלקת הספורט".

רק עתה התפנה לסיכומים והוא אומר – וגם משיב למבקריו: "היתה זו הפקה מורכבת ומסובכת ביותר. המבצע הקשה ביותר של הטלוויזיה הישראלית, עד היום. העברנו 132 שעות שידור, באמצעות לוויינים, כשחלק גדול מהעברת השידורים אינו תלוי בנו. הקוריאנים לא העבירו רק לישראל, אלא לעוד 160 מדינות בעולם. תמיד היה חשש שמשהו ישתבש. החלפת סלג פשוטה, בטעות, והקול של ניסים קוויתי היה נשמע בטימבוקטו ולא בישראל"....

היום הוא מחייך – כי המשחקים הללו כבר מאחוריו ולפחות לכאורה, דומה שלא היו תקלות רציניות.

"כמובן שהיו בעיות. אפילו רבות", אומר יואש. "אך בדרך כלל הצלחנו למצוא פתרונות שלא נראו על המסך. 99 אחוז מהבעיות נפתרו לפני שהתמונה הגיעה למסך".

במערכת בירושלים עסק צוות גדול ב"מבצע סיאול". בבירת קוריאה, היו 12 אנשי מקצוע "עומס אדיר הוטל שם על השדרים", קובע יואש. חמישה סיקרו בשידוריהם 23 ענפי ספורט. עיקר העול נפל על אורי לוי, משה גרטל ויורם ארבל. ניסים קוויתי ודני לבנשטיין עסקו באתלטיקה שחיה והתעמלות והאחרים את כל 20 הענפים האחרים. אילו היו לנו שם עוד 3 שדרים, כל הסיפור היה שונה. נאלצנו לכפות עליהם לשדר מתחרויות בענפים שבהם אינם מתמצאים כל כך – וכאן היה טמון גורם השגיאות. למשל: רכיבה על סוסים".

מדוע צריך היה לשדר מתחרויות הרכיבה על סוסים?

יואש: "מכיוון שיש בזה עניין אצל חלק מהציבור. אנו חייבים לחשוב על כל חובבי הספורט, גם על אלה שמעדיפים ענפים שאינם פופולאריים בארץ. יצאנו להשתלמות מיוחדת, לפני תחילת המשחקים, כדי לנסות ולהכיר כמה ענפים לא מוכרים. למשל שחיה צורנית, קאנו, חץ וקשת, אופניים. זו היתה הזדמנות נדירה להעביר לצופים בישראל מסה אדירה של ספורט. עתה נצא להפסקה של ארבע שנים, כה נראה שוב את בית"ר ירושלים בכדורגל ומכבי ת"א בכדורסל"...

במבט לאחור, יואש מצר על דבר אחד בלבד: "לא הצלחנו להביא לסיאול צוות צילום ישראלי. לא אושר לנו צוות פילם ולכן לא יכולנו לשדר לארץ כתבות על הספורטאים הישראלים, או כתבות שבשולי הספורט, כמו שעשינו בלוס אנג'לס. יחד עם זאת, אילו יכולתי לחזור על המבצע הזה, הייתי מנסה להגדיל את הצוות, בהפקה ובשידור".

"מבצע סיאול" עלה לרשות השידור כמיליון דולר. הויכוח, בתחילת ההכנות, נסב על שידורי הלילה (או יותר נכון, שידורי הבוקר). "יוסף (טומי) לפיד, לשעבר מנכ"ל רשות השידור, אישר במשחקי לוס אנג'לס תשעה לילות שידור, שעתיים בכל לילה ועוד 7 לילות של שלוש שעות שידור. אמרתי או לטומי שאנו צריכים לשדר יותר. הוא טען שהעם צריך לישון כיוון שבבוקר יוצאים לעבודה. אורי פורת, המנכ"ל הנוכחי, חשב אחרת".

87 אחוז צפו בשידורי הלילה

"איגוד השידור האירופי, שבו אנו חברים, שילם למארגני סיאול 19.8 מיליון דולר בעד זכויות השידור – לא בעד שעתיים בלילה, אלא בעד 10 שעות שידור בכל לילה. כשפורת קיבל את התפקיד והעליתי לפניו את הבעיה, הוא קבע: ממילא המשדרים עובדים והלוויינים פתוחים וקווי השידור בפעולה. אז מי שירצה – יצפה בשידורים ומי שלא, יילך לישון... יחד עם זאת החלטנו להביא תקצירים מורחבים לאלו שהלכו העדיפו לישון".

גישתו של פורת, אומר אלרואי, היתה נכונה. סקרי הטלוויזיה, אחרי משחקי סיאול, גילו ש־87 אחוז מהציבור צפו בשידורי הלילה מסיאול. "פורת שינה ב־180 מעלות את מפת השידורים הבינלאומית של מחלקת הספורט. מעולם לא שידרנו כל כך הרבה ספורט מכל רחבי תבל – וזו הרי המטרה של כולנו". לא כל מה שביקשו אנשי הספורט, אושר. היו מאבקים שנסתיימו בכשלונם. "אבל, מרגיש יואש, היחס אל מחלקת הספורט השתנה לחלוטין".

יחס מיוחד יש גם ברשתות השידור בעולם לטכנאים מישראל. רשת נ.בי.סי. האמריקנית גייסה 5 טכנאים מישראל כדי לסייע לה במבצע סיאול, עבור הטלוויזיה בארה"ב. 2 טכנאים הוזמנו ע"י איגוד השידור האירופי. "אין זו הפעם הראשונה שהאיגוד האירופי מבקש סיוע מהטכנאים שלנו. מדובר באנשי מקצוע מעולים, שיש להם שם טוב בעולם. בקשת נ.בי.סי. היתה ראשונה – וזו בהחלט תעודת כבוד לטכנאי הטלוויזיה מישראל".

אלרואי כבר מתכונן לברצלונה. תוכנית ראשונה כבר בעיבוד. קרוב לוודאי ששיחולו בה שינויים רבים, עד שעת השי"ן, בעוד ארבע שנים. אבל יתרון אחד כבר יהיה שם: אין הפרש שעות משמעותי בין ברצלונה לישראל – רק שעה – כך שמקצת מהבעיות שהיו בסיאול, לא יהיו שם. אבל יהיו וודאי אחרות... ■

אפרים דוידי (מימין) בקרב־אוירי בלימה עם אלי כהן מהפועל ת"א. "עד שאפרוש תהיה גם אליפות"

"עדיין לא דוידי האמיתי, אבל בכיוון הנכון"

המוזמן החדש־ישן לסגל הנבחרת, שחקן ההגנה מבאר־שבע אפרים דוידי, מוצף במברכים ■ "בעבר לא קיבלתי צ'אנס. עכשיו אני מבטיח לא לאכזב. כנראה בונים עלי, למרות שמדובר בנבחרת צעירה"

אלי קמיר

– אפרים, רציתי לב־רך אותך...

– תודה רבה. אתה לא הראשון. מאז ששמעו שזומנ־תי מחדש לנבחרת, מצלצלים הרבה. באופן כללי, זה טוב לחזור לחברים החדשים־ישנים.

– הפעם, לשם שינוי, זה רציני?

– אני מאמין שכן. אם מזמינים או־תי בגיל 29, למרות שהמגמה היא לב־נות נבחרת צעירה, אז כנראה שבונים עלי. הפעם לא אאכזב.

– זה לא סוד שאף פעם לא מירות שם במיוחד.

– נכון. אבל אל תשכח שלא נתנו לי צ'אנסים. כששולבתי, זה היה כתפ־קידים זרים לי. שיחקתי קשר, שיחקתי מגן, רק לא בלם אחורי. חוץ מזה, לבוא מבאר־שבע ולהיות שחקן הנבח־רת היחיד מהנגב, זה היה כבוד גדול. יותר מזה היה קשה מדי. לא הסתכלו רק עלי, התקשורת שהתרכזה בעיקר בתל־אביבים לא מספיק עזרה לי. אתה יודע, מאז דור האליפות של באר־שבע, אני הייתי הראשון והיחיד שזומן לנבחרת. חבל שלא שיחקתי מספיק.

– בינינו, הפעם זו באמת הזדמ־נות.

– מה אגיד לך, תן קודם לעבור קשה ואחר־כך נראה. האמת, מאוד חשוב גם איך הקבוצה שלנו, באר־שבע, תראה. אולי אם נהיה למעלה יתייחסו אלי יותר ברצינות.

– שבטח שאבי כהן כבר לא שם?

– זה לא משנה אם אבי שם או לא.

– בטח שלא. כשהוא היה בנבח־רת, אז יותר מעשר שנים התייבשו להם כל הבלמים על הספסל.

– אין ספק שאבי היה שחקן מצוי־ין. היו בכל השנים האלו מאמנים שקבעו כי הגיע לו, ולא הייתי רוצה לערער על קביעתם.

– אל תגיד לי שלא היו תקופות שהרגשת שלך מגיע לפניו...

– כך זה באמת היה, אבל רק תקו־פה קצרה. אני זוכר, שכשהחלפתי או־תו אצל יוסל'ה מירימוביץ, הייתי מצ־ויין – אך לא נתנו לי את האפשרות להמשיך.

– עכשיו הוא כבר לא יכול לסכן אותך.

– לא יודע. זה לא סוד שהוא בת־קופה לא טובה. אבל אין ספק שאבי היה שחקן מצויין.

– האמנת שתחזור לנבחרת?

– כן. ידעתי שזה רק עניין של זמן.

– באיזה כושר אתה?

– בכושר טוב. אולי עוד לא דוידי האמיתי, אבל בסך הכל בכיוון הנכון. אל תשכח שכל הקבוצה שלנו עדיין לא בכושר ואני חלק מהם.

– יש בלם בארץ שיכול לסכן או־תך?

– יש היום בלמים טובים. פרסלני, זאנה, אפילו יהודה עמר.

– ומי מהם טוב ממך?

– לא רוצה להיכנס לשמות.

– בוא נשאל את זה אחרת. אתה נופל ממישהו מהם?

– לא. דוידי אפרים הוא בלם אחו־רי בפני עצמו.

– אגב, מכבי תל־אביב מחפשים בלם.

– כן, קראתי.

– נו...

– אני לא ברשימת העברות וטוב לי בקבוצה שלי.

– פעם מאד רציתי לשחק שם?

– כן, זה היה לפני שנתיים. היום, אני סגור בבאר־שבע להרבה זמן. אני מרגיש פה בעל הבית, יש לי את החב־רים שלי, אני עושה מה שאני רוצה וטוב לי בחיים.

– אז תגמור את הקריירה בנגב?

– בטוח. לא רואה עצמי משחק במקום אחר.

– ותספיק עוד לרוץ עם הרגל לפ־ני שתמיים?

– כל פעם אני אומר שזאת השנה שלנו, ומשהו מתפקשש לי. כרגע, אנחנו עוד לא בנויים לזה.

– גם אתה התחלת לדבר איתי על בניות?

– תראה, מבחינת הסגל אנחנו בנ־ויים לצמרת. לאליפות – עדיין לא.

– וזה יקרה פעם?

– לפני שאני אפרוש. מבטיח לך.■

חסרה לו תקופת הנוער

אפרים דוידי לא היה מימיו שחקן נוער. את קריירת הכדורגל שלו החל בגיל 18 וחצי, כשחקן בוגרים במכבי באר־שבע. מאמנו, ג'קי דקל, הבחין מה יש לו ביד – ודאג להעבירו לאחות העירונית, הפועל.

בשנת 1978 עשה את צעדיו הראשונים בקבוצה ומאז הספיק לשחק כמגן, בלם קידמי, וקשר. בשנים האחרונות הוא בלם אחורי.

עד היום התאמן אצל אמציה לבקוביץ', אליהו עפר, שמעון שנהר, נחום סטלמך, דרור בר־נור, ונסים בכר.

לנבחרת הוא הוזמן לראשונה בתקופתו של יוסף מירימוביץ' – לפני ארבע שנים כשהוקם הסגל האולימפי.

הוא בן 29, נשוי ליהודית ואב לדרור ולנופר בת החודש.

למרות שאין לדווח דיבור של שחקן על פי משחק אחד, חייב מרקו בן־ברוך לתת הסבר למשחקו ה"מעט־אפאטי", בשבת האחרונה נגד בית"ר ת"א [...] האם זהו אותו כדורגלן שעליו בונים ש.ג. לניהול משחק הנבחרת? [...] חומר למחשבה

מה עשה מרקו בן־ברוך מול בית"ר ת"א?	מחצית ראשונה	מחצית שניה
בעיטות לשער	0	0
מסירות מדויקות	4	4
מסירות לא מדויקות	3	2
איבודי כדור	2	2
תיקולים מוצלחים	1	0
תיקולים לא מוצלחים	0	0
נגיחות (גם מאחור)	0	0
עבר עבירות	2	0
ספג עבירות	1	1
קרנות	*1	0
בעיטות עונשין	0	**1

* לרגלי המגינים
** ליציע

ארז קופמן

מרקו בן־ברוך לא אהב את הכותרות שניסו להשוות אותו באחרונה לאורי מלמיליאן. צריך להעריך את התשובה שנתן להשוואה הזאת, כשרחה אותה בצורה החלטית. "אי אפשר להשוות אותי למלמיליאן", אמר לפני משחק השבת שעברה. ידע היטב מדוע אמר זאת.

כי בשבת, במשחק ההפסד לבית"ר ת"א (0–1), לא ראינו את מי שפתח במקום אורי במשחק הנבחרת מול מאלטה וזהר על הדשא רק לפני שבוע בהצגה של חולון מול מכבי ת"א (4–1). ראינו מישהו אחר.

הנתונים הסטטיסטים לגבי תיפקודו של בן־ברוך במגרש מדהימים, ולא לטובה:

• בדקה ה־7 נגע בפעם הראשונה בכדור, ומסרו לא מדויק.

• רק בדקה ה־26 נגע שוב בכדור. הפעם עשה זאת... בבעיטת כדור קרן שיצאה מרגלו חלש מדי, וישר לרגלי מגיני בית"ר.

• בדקה ה־28 מסר את כדורו המדויק הראשון במשחק, כששלח כדור חכם לארז שקרוקה מימין. ארז בעט את הכדור לידי אריה חביב.

• בכל המשחק מסר מרקו רק 8 (!) כדורים מדוייקים: 1 קדימה, 4 לרוחב ו־3 לאחור. לעומת זאת מסר 5 כדורים לא מדוייקים ואיבד עוד ארבעה. בסך־הכל נגע במשך 90 דקות רק 17 פעמים בכדור, כולל כדורים נייחים!

האם זה האיש עליו בנו (בונים?) ש.ג. את ניהול משחקה של נבחרת ישראל בקישור לצידו של משה סיני? האם זהו השחקן אותו ראיתי רק לפני שבוע משגע את קשריה של מכבי ת"א? – רק לבן־ברוך פתרונים.

העובדה שישראל מאיה שמר עליו בפתיחה, לא יכולה להצדיק את דלות מעורבותו של מרקו בן־ברוך במשחק מול בית"ר. מאיה אינו שומר קשוח, לא אוהב לשמור צמוד מדי וגם בכל פעם שהכדור ברגליו הוא שוכח את כל העולם, ובוודאי שאת האיש שעליו הוא צריך לשמור. אבל כוכב הקישור החולוני (לפחות לא בשבת) בחר לתת למשחק לעבור לידו.

בבחינת מציץ ולא נפגע.

כבר בחימום שלפני המשחק ראיתי אצלו משהו שצד את העין. במשך 15 דקות כמעט שלא נגע בכדור. בעוד חבריו "רכים" על כדורים כדי להתאמן בבעיטות ולחמם את ביטרון, הוא עמד מהצד, לבד. עשה תנועות איטיות והסתכל על הבועטים לשער. רק לקראת פתיחת המשחק הצטרף לשאר הקשרים שנערכו במעגל וביצעו תרגילי מסירות.

ואם מכך אי אפשר להסיק מסקנות, הרי מה שאירע אחר־כך, במשחק עצמו, הראה דברים רומים. בן־ברוך לא היה במשחק. חוסר דומינאנטיות בולט שכזה לא ראיתי אצלו עד היום. הוא התמקם בעיקר במרכז המגרש וסטה משם לצד ימין. העובדה שהוא נשמר בפתיחה, נתנה אות לחבריו להפעיל את בני דמתי ודרור אהרונוב בקישור. מרקו לא קיבל אז כדורים, בחר גם להתרחק מהם, ועשה למאיה חיים קלים לידו.

לקשר דומיננטי כמוהו חייבת להיות תשובה למצב שכזה. הוא היה חייב לנוע ללא כדור, לברוח ממאיה (שעזב אותו ברוב המחצית השניה, בה מרקו לא השתפר כלל). ואם זה לא היה עוזר, היה צריך לעשות בדיוק את מה שחברו לניהול משחק הנבחרת, משה סיני, עושה: לבוא אל חברו שעם הכדור, לקחת אותו ממנו ולהכריז שהנה הגיע בעל הבית.

אבל בן־ברוך עשה בדיוק להיפך. במקום לנוע, נשאר סטאטי לגמרי ללא כדור. אולי אפילו ניסה "לרמות" כשעלה כמה פעמים לחוד ההתקפה, כשחבריו שלחו לשם כדורי גובה. אבל שם לא הצליח להשתלט על שום כדור, ומנגד הלך לאחור לאיטו מול התקפה מתפרצת של בית"ר.

רק פעם אחת, כבר הזכרתי, מסר כדור קדימה לחלוץ. מאזן עגום לקשר בונה־המשחק של חולון. אבל בנגיעה הקטנה הזאת שלו בכדור, אפשר היה לראות את הפוטנציאל של הרגל הימנית שלו. ברכות הוא יודע לסובב כדורים עם כף הרגל. אבל מיד אח"כ הוא הראה שהוא מעדיף, אולי בגלל שזה הרבה יותר קל, למסור כדורים קצרים, ללא מחשבה, לצדדים ולאחור.

בשבת הוא ניגש רק לתיקול אחד (מוצלח) וקילקל את הרקורד שלו (מול מכבי ת"א). וכרגיל ברח מכל כדורי הגובה במרכז המגרש.

מאמנו, זאב זלצר, ביצע 2 חילופים במרכז המגרש. פס ופנסו החליפו את אהרונוב ופרחן. ללמדך שבן־ברוך נהנה ממעמד מסוים בחולון ואצל זלצר. בשבת היה צריך לדעתי להיות מוחלף.

אמת, על סמך משחק אחד אסור לחרוץ דינו של שחקן, במיוחד לא לאחר ההצגה מול מכבי ת"א. אבל לחוסר דומיננטיות שכזה, הגובלת אפילו באפאטיות, מישהו חייב לתת הסבר. ■

כדורגל – על תחתוני נשים

ניסוי של חברת שיווק לונדונית העלה כי אצל רוב מועדוני הכדורגל מהליגות המקצועניות באנגליה, נדחק הקהל למקום מישני בחשיבותו ■ המגמה הזו רק מחריפה ■ קבוצות מעטות עוד שוברות את הראש כיצד לחזר אחרי הקהל ■ בכנס באוניברסיטת לסטר מתחו ביקורת – לא ייאמן – על רמת הניהול ■ רק מועדונים מעטים שלחו נציגיהם לשמוע את הדיון ■ "זה נראה כמו מפעלי בית חובבניים, לא מפעלים כלכליים של מקצוענים", אמרו המבקרים ■ ובכל זאת יש גם חידושים: חסות על גרביים; שמות של קבוצות על תחתוני נשים – הכל כדי להחזיר את הקהל... בינתיים מתבצעים החידושים הללו בליגות הנמוכות

בראיין מקלייר חלוץ "מנצ'סטר יונייטד" ונבחרת סקוטלנד עם חולצת המועדון, הנתמך בידי חברת האלקטרוניקה היפאנית "שארפ"

פרנץ קאר, חלוץ "נוטינגהאם פורסט" שהממן שלה היא מבשלת שיכר "הום איילס"

חברה לונדונית ידועה, המתמחה בשיווק, ערכה ערב פתיחת משחקי ליגות הכדורגל באנגליה, ניסיון מאלף. החברה שיגרה לכל 92 המועדונים המקצועניים, מכתב מאוהד בכוח, שביקש פרטים מעשיים, איך יוכל לרכוש כרטיסי מינוי, אילו תנאים ישנם במגרש, האם ניתן להירשם כחבר במועדון האוהדים, ומה אפשר לרכוש בחנות המזכרות של הקבוצה.

התוצאות הפתיעו אפילו את מומחי השיווק הממולחים.

ש ל י ש מן הקבוצות שאליהן נשלחו הפניות־ביניהן כמה מן השמות הגדולים בכדורגל הבריטי, כמו ליברפול, ארסנל טוטנהאם ונוטינגהאם – כלל לא טרחו להשיב.

מועדונים רבים הסתפקו בשיגור חומר מודפס, שיגרתי, שלא התייחס לשאלות הקונקרטיות. אחרים הודיעו כי אין להם כלל תכניות לרישום אוהדים כחברים במועדון.

רק מחצית מן המועדונים (המקצועניים, לא לשכוח), השיבו במשלוח טופס בקשה לכרטיסי מינוי.

מקור הכסף בגורמים כלכליים

התרגיל הזה, שלא נערך בישראל (משום ששום חברת שיווק שפויה לא תסתכן במהלך שתוצאותיו ידועות מראש), רק הדגים היטב מגמה לא חדשה, אך כזו ההולכת ומחריפה בכדורגל האנגלי:

קהל האוהדים, שהוא בעצם מקור הכוח הכספי העיקרי של המועדונים, הולך ונידחק למקום שני, בידי אינטרסים כלכליים אחרים, כמו זכויות שידור בטלוויזיה והסכמי חסות.

האוהד הפשוט, זה שמשלם במיטב כספו כדי לראות את קבוצתו האהודה, רוכש את התכניה המהודרת (והמצויינת) למשחקיה, מגיע לאיצטדיון כשהוא עונד צעיף או חובש כובע בצבעי המועדון, האוהד הזה כבר איננו נמצא היום כראש מעייניה של הקבוצה.

אדישות, קוצר־ראייה ותאוות בצע – אלו מאפיינים כיום את יחסן של הקבוצות, המעדיפות לנהל מו"מ עם ספונסרים, מאשר עם אוהדי הכדורגל.

"אין לי ספק שמועדוני הכדורגל האנגליים הזניחו את חוק השיווק מספר 1, שהוא: תנו לקהל את מה שהוא רוצה", אומר אלכס פלין, מ"מ היו"ר של חברת "סאצ'י אנד סאצ'י", שהיא חברת הפירסום הגדולה ביותר בעולם.

בהקשר לכך כדאי לראות, עד כמה קצר זכרונם של המועדונים, מבחינת התודעה הכלכלית־שיווקית: בעונה שעברה, הסתכמה הכנסת המועדונים המקצועניים באנגליה, רק ממכירת 19 מיליון כרטיסים, ב־63 מיליון ליש"ט.

שני בנקים מממנים 2 מפעלים

אולם למרות שהאוהדים אחראיים לחלק הארי בעוגת ההכנסות של הקבוצות, "כוח המשיכה" שלהם מצוי בירידה מתמדת. רק קבוצות מעטות שוברות את ראשן (בהמשך אעמוד על כך) כיצד לחזור במרץ ובעזרת אמצעים מקוריים, אחר ליבו וכיסו של האוהד.

במקום הראשון עומדים, כאמור, החוזים הכלכליים, אלו הנחתמים באורח חד־פעמי, מבלי שאחר כך יהיה צורך לטפחם, או לשמור על קשר יומיומי עם "הצד השני".

הסכמי החסות בכדורגל המקצועני האנגלי מסתכמים העונה בסך הכל ב־20 מיליון ליש"ט, כאשר רוב הכסף (14.4 מיליון ליש"ט) ניתן ישירות לקבוצות (תמורת פירסום על חולצות השחקנים) ומיעוטו מוענק למפעלים כלליים.

כך למשל, משחקי הליגה נושאים את שמו של "בנק ברקליס", ותמורת חסות זו משלם הבנק 200 אלף ליש"ט (הסכום הוגדל העונה. אלופת הליגה הראשונה תקבל 80 אלף ליש"ט במקום 50 אלף, והזוכה במקום השני 20 אלף).

גביע הליגה נושא את חסות חברת ההימורים "ליטלווד" ואת הגביע לציון מאה שנה לפעילות הליגה, בו זכתה ארסנל, תרם "בנק מרכנתיל".

מקור שני של הכנסות: צילומי הטלוויזיה. על־פי ההסכם עם רשת הטלוויזיה העצמאית, יקבלו הקבוצות 11 מיליון ליש"ט לשנה, צמודים למדד (יש דבר כזה גם כאן), בכל אחת מארבע שנותיו של ההסכם.

תמורת סכום זה קיבלה ה"איי.טי.וי." את הזכויות הבלעדיות לשידורים חיים ממשחקי הליגה, ושידור הבכורה בוצע ביום ראשון, מן המשחק המסקרן בין אברטון למנצ'סטר יונייטד.

מקור ההכנסה השלישי (מחוץ למכירת כרטיסים) הם מפעלי ההימורים, המשלמים לקבוצות, כל שנה, 4.5 מיליון ליש"ט.

הקבוצות טוענות, כי אינן מתכחשות לאוהדיהן, ולראייה מצביעות על כך, שאשתקד חלה לראשונה מזה 13 שנה, עליה במספר הצופים. עליה קטנה, אבל עליה.

אלא שזוהי רק אמת חלקית. המועדונים מתעלמים מן העובדה, כי בהשוואה לגידול באוכלוסיתה של בריטניה, שלא לדבר על כוחם העצום של אמצעי התקשורת ההמונית, יש ירידה מדהימה במספר הצופים, במשחקי הכדורגל, לעומת מה שהיה פעם.

בעונה שעברה ביקרו כ־8 מיליון צופים, במשחקי הליגה הראשונה (גידול חל בזכות הנהגת שיטת הפליי־אוף, שמצאה חן בעיני הקהל). אולם לפני 40 שנה, למשל, ביקרו במשחקי הליגה הראשונה 18 מיליון צופים!

במחצית חודש ספטמבר האחרון, הפיצה ההתאחדות האנגלית 1,000 כרטיסי חינם בבתי הספר התיכוניים, למשחק הרעים בין אנגליה לדנמרק, שנערך ב"וומבלי". הגימיק עזר, מפני שבעזרתו עלה מספר הצופים ל־25,837 הצופים, ונמנע השיא המביש, של מספר הצופים הנמוך ביותר בתולדות "וומבלי", במשחק בינארצי.

הפרשה הזו נשמעת עוד יותר מדהימה, אם נציין, כי במשחק גמר הגביע האנגלי בשנת 1923, באיצטדיון וומבלי, נכחו 126 אלף צופים (!) ועוד 100 אלף נותרו בחוץ, ללא כרטיסים.

בכנס שנערך באוניברסיטת לסטר, על הנושא "הכדורגל האנגלי לקראת שנות ה־90", נמתחה ביקורת נוקבת על רמת הניהול של המועדונים האנגליים, שרק מעטים מהם, בכלל טרחו לשלוח נציגים לכנס.

המנהל המסחרי של הליגה, טרבור פיליפס, אמר את המשפט החריף ביותר, זה שאחר כך עשה כותרות: "אחרי הכל, אתם מדברים על חבורה של 92 מפעלי־בית חובבניים" (באנגלית הביטוי "COTTAGE INDUSTRIES" נושא אופי חריף יותר).

אלווין מרטין, בלם "ווסטהאם" ונבחרת אנגליה לשעבר, מופיע בפירסומת לממן של ווסטהאם, חברת "אווקו", קרן הלוואות ונאמנות – וכמובן לובש את חולצת ווסטהאם עם הלוגו של בעל החסות.

אבל לא כל המועדונים פועלים בתחושה שאין להם כל צורך למכור את עצמם, בשיטות שיווק חדישות ומתוחכמות לקהל. כמו במקרים דומים, הלידה המצוקה את הרעיונות המקוריים, ומצוקה יזמית, ניתן למצוא בליגות הנמוכות.

אחד המועדונים בעלי האשראי הרב בתחום הזה, הוא "וואטפורד" מצמרת הליגה השניה. הקבוצה הקטנה הזו טרחה להדפיס, לפני שלוש שנים, חוברת כלל צבעים, ובה פירטה את לוח משחקיה, מה מחירי הכרטיסים ואילו פריטים אפשר לרכוש בחנות המזכרות שלה.

את החוברת הזו הפיצו בחצי מיליון בתים, באיזור ווטפורד (צפונית ללונדון). אחת החוברות נשלחה לתיבת הדואר של איל ההון והמו"ל רוברט מקסוול, אז היו"ר של קבוצת אוקספורד (היום החליפו בתפקיד זה, בנו קווין. רוברט הוא היו"ר של דרבי).

איש העסקים החריף ראה מיד "כי טוב". עובדה, אחרי ש ל ו ש ה ימים, הפיצה גם אוקספורד חוברת בדיוק דומה...

מוכרים חסות – גם על הגרביים

כיום לא בוחל מועדון ווטפורד בשום יוזמה, כדי להגדיל את הכנסותיו. לצד מכירת החסות על מדי הקבוצה, ב"כסף גדול" כמקובל בליגה כולה, נמכרת החסות גם על גרביו של שחקן מסויים, לאוהד הקבוצה, תמורת 40 ליש"ט לעונה. כסף קטן, שבהחלט בהישג ידיהם של האוהדים מן השורה.

באיצטדיון של ווטפורד יש יציע משפחתי מיוחד. הכניסה אליו מותרת למבוגר רק בתנאי שהוא מלווה בילד. שני מבוגרים ושני ילדים יכולים להיכנס ליציע הזה תמורת פחות מ־10 ליש"ט (פחות מ־30 ש"ח למשפחה שלמה).

השוו עם מה שקורה ב"בלומפילד" למשל, ומצאו את ההבדלים הקטנים. על ההבדל ברמה מוטב שלא לדבר.

בסוף העונה שעברה, פיתחה ווטפורד יוזמה חדשה, שעתה מאומצת גם בידי מועדונים אחרים. הקבוצה הקימה, בשותפות עם חברת "לרברוק", חנות להימורים רק למשחקיה של "ווטפורד".

הפתרון: ביקור בישראל...

לפני כאי כנס לסטר (ראה להלן), נשא דבריו גם נשיא התאחדות אוהדי הכדורגל, רוג'אן טיילור, שסיפר על הרפתקאותיו הנוראות, כאשר הלך עם שלושת ילדיו למשחק כדורגל.

בהפסקת המשחק, ניצב מר טיילור עם ילדיו בתור (הספורט הלאומי הבריטי) למשתנה באיצטדיון. "הצחנה שעלתה ממנה – דיווח טיילור למאזיניו – היתה כה עזה, עד שסירחון הגללים של סוסי המשטרה, הוא כניחוח הבושם לידה".

לפתות בנקודה זו, תוכל דווקא ישראל הקטנה לסייע למר טיילור. התאחדות הישראלית לכדורגל, בוודאי לא תתקשה להזמינו, במסגרת מאמציה הבלתי נלאים לחדור לאירופה, לביקור בארץ, כדי שילמד את הפתרון הישראלי של השתנה בריאה ומאווררת, בחיק הטבע.

האוהדים מהמרים בם למשל, מי יבקיע את השער הראשון, באיזה דקה, וכן הלאה.

המאמצים הביאו חוזים מלהיבים

"אוקספורד", שכבר הזכרנו, סובלת מאז ירדה לליגה השניה, מהתמעטות מספר הצופים במשחקיה. הקבוצה ש־40 אלף מאוהדיה ליוו אותה לגמר הגביע האנגלי בוומבלי, לפני שנתיים, רושמת עתה בממוצע נמוך של 5,100 צופים במשחק.

מנהל השיווק של הקבוצה החליט "לחפש" את האוהדים שברחו לו, בעזרת תשדירי פירסום למשחקים בטלוויזיה המקומית. הוא משלם בסך הכל 1,500 ליש"ט תמורת 3 תשדירים קצרים כאלה, שבעת השיא של הצפיה.

מאמצי השיווק של הקבוצה הצנועה הזו, אף הביאו לכך שהיא תזכה באחד מהסכמי ההסות הקורצים ביותר בכדורגל האנגלי בכלל: 200 אלף ליש"ט מחברת המחשבים "ואנג".

"לידס", העושה בינתיים מאמצי שווא לחדש ימיה המפוארים בקדם, החליטה גם היא לשווק את עצמה בעזרת הטלוויזיה. לפני שתי עונות, הסתכמו הכנסותיה ממכירת כרטיסי מינוי, רק כ־190 אלף ליש"ט. אחרי שהיא הקימה צוות שיווק מיוחד, היא מכרה בעונה שעברה כרטיסי מינוי ב־445 אלף ליש"ט.

בכנס הקבוצות שהתקיים באוניברסיטת לסטר, סיפר פררי פלצ'ר, ממנהליה של "ריינג'רס" גלאזגו, המובילה בראש הליגה הסקוטית, כיצד הצליחה קבוצתו להגדיל את הכנסותיה מ־1.8 מיליון ליש"ט, ל־6.6 מיליון ליש"ט, בתוך שנים ספורות. "אנחנו מוכרים אפילו תחתוני נשים ואפטר שייב, עם שם הקבוצה", הסביר פלצ'ר לשומעיו.

אלא שהדוגמאות הבולטות שהובאו כאן, הן בבחינת חריגים שיווקים בים הכללי של התעלמות מהאוהדים והזנחתם, אולי מתוך המחשבה התת־מורעת, כי "אם הוא אוהד, אזי ממילא הוא יבוא".

פרשני כדורגל ותיקים ומומחי השיווק מזהירים, כי המצב הזה, שבו נהנים המועדונים ממצב של "חיים בגן עדן של (אוהדים) שוטים", עלול שלא להאריך ימים.

במשכורות שחקנים נקבעו כבר שיאים

דו"ח רשמי של נתונים על פעילות הכדורגל האנגלי, גילה כי משכורות השחקנים בעונה שעברה הגיעו לרמת שיא של 34.6 מיליון ליש"ט – כרומה למה שהיה בעונת 1979־80, שהיתה שנה אינפלציונית (ברמה אנגלית).

הנתון השני היה, שסך כל הרכישות בשוק השחקנים, הסתכמו עד כה ב־22.8 מיליון ליש"ט.

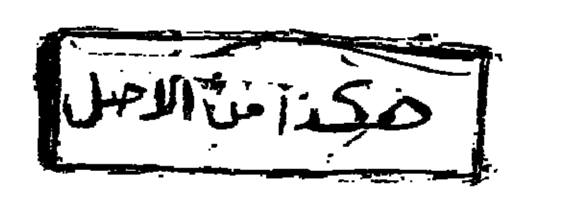
שני הנתונים הללו מהבהבים כאור אדום, נוכח תחזית אחת, המטילה אימה על כל המועדונים, גדולים כקטנים. זוהי החלטתה של ממשלת תאצ'ר, להנהיג החל מן העונה הבאה שיטה של חברות חובה, על אוהדי כל הקבוצות.

השיטה הזו באה כדי לבלום את גל התוליגניזם הגואה, שכבר פרץ מעבר לגבולות בריטניה והסב לה הרבה בושת פנים, בקהיליה האירופית.

מכיוון שזוהי החלטה אישית של ראש הממשלה הנחושה־ברעתה, מרגרט תאצ'ר, קיים סיכוי/סיכון סביר שהיא תוצא לפועל. החשש הוא, שכתוצאה מן השיטה, תחול ירידה של 25 אחוז (!) במספר הצופים, וזאת על־פי תקדימים שכבר היו באנגליה.

ירידה כזו, אם אמנם תתרחש, עלולה להמיט שואה פיננסית על רוב המועדונים. אולם למרות שמדובר על שיטה הניצבת כבר בפתח, כמו תניבעל בשערי קרתגו, חיישני השיווק של המועדונים – רדומים.

לפני שלוש שנים הוקם באנגליה גוף חדש, התאחדות אוהדי הכדורגל (מקום מרכזו בליברפול, כמובן), שנועד להביא את שוועת האוהדים המקופחים, לפני המועדונים הנישאים מעם, בינתיים בהצלחה מצומצמת בלבד.

עמוס — כוח מס. 1

בטניס נפל בחלקו בטורניר האולמות העשיר ביותר בעולם (סך הפרס הכספי — 1.1 מיליון דולאר) ■ בנצחון בגמר על האמריקני בראד גילברט, העשיר עמוס את חשבון הבנק הפרטי שלו בעוד יותר מרבע מיליון דולאר (!) — וליתר דיוק ב־262 אלף "ירוקים", שנוספו ל־102 האלף שכבר זכה בהם השנה במסגרת כל סידרת הופעותיו קודם לכן ב"פרס הגדול" ■ עם 364 אלף דולאר, עמוס כבר בין עשרת המרוויחים הגדולים של הטניס ■ זו הזכייה הכספית הגדולה ביותר של ספורטאי ישראלי מקצועני כלשהו, אי־פעם ■ בעבר היתה הזכייה הגדולה ביותר של עמוס רק 18,860 . דולאר , בינואר שעבר באוקלנד, ניו־זילנד ■ בנוסף לכסף הרב הזה ייהנה מנסדורף גם מ־1000 נקודות בדירוג העולמי, שיזניקו אותו עתה, בבת אחת, מהמקום ה־33 לאזור המקום ה־24־25 ■ "מאטס וילנדר (השוודי שאמור היה להיות יריבו של עמוס בפתיחת הטורניר) חלה — וכך נהנתי משיקתה של אלילת המזל. אילמלא מחלתו, הוא היה בגמר", אמר מנסדורף באבירות, שעשתה לה כותרות בפאריס ■ "למדתי מההפסד לגילברט (ב"פרס הגדול" של רמת השרון, בתחילת החודש שעבר), שעלה לי ב־13 אלף דולאר", אמר עמוס לכתבים אחרי נצחונו

צילום: עדי אבישי

מה שאדרין מוזס לא עשה...

אורי ברגמן מגבעתיים שמר בסיאול על המסורת הפרטית שלו: מדליית זהב, אחת לפחות, בכל אולימפיאדה של הנכים, זה 12 שנה ברציפות, ארבע אולימפיאדות ■ אין לזה תקדים בהסטוריה ■ איך זכה בזהב שלו, "במקרה", ואיך ההישג חולל מיפנה במשלחת ישראל ■ מכיר את הספורט משני צדדיו – היה בעבר שחקן כדורמים והגיע לגמר גביע המדינה ■ "אפילו בריאים לא עברו אימונים כפי שעברו הנכים, במסגרת ההכנות שלהם לסיאול"

אביעד פוהורילס

אם לפני חודש היו אומרים לי כי בקרוב אסע לגבעתיים לפגוש אלוף אולימפי, הייתי דואג לאישפוז של אותו מאחז עיניים חסר מעוף, במוסד מתאים. הרי ידוע שגבעתיים המציאה את "המכתש" ותו לא. ההצגה הטובה בעיר יכולה להיות הדרבי ה"גדול", רחמנא ליצלן, בין עמידר להפועל רמת־גן, או התבוננות במאבקה עוצר הנשימה של הפועל רמת־גן, כדורסל, בליגה א'. אולי לא יירדו ליגה...

אבל עובדה. יש אלוף אולימפי וזה קרה. זו הבעיה שלנו.

מישהו חשב לפני חודש על אולימפיארת סיאול במונחים של נכים? אני בטוח שבאחוזים המתקרבים למישאל עם במדינות המכנות עצמן רפובליקות דמוקרטיות, אנשים פשוט לא ידעו שיש אולימפיארה כזו בסיאול.

כך עשיתי את דרכי כשבילייה של גבעתיים, לביתו של אלוף אולימפי בשחיה. מאט ביונדי לא גר בגבעתיים, גם לא בפרדס כץ – לכן אורי ברגמן הוא הבחירה הטובה ביותר.

אורי, 36, עשה מה שאדרין מוזס לא הצליח. זכיה במדליות זהב לאורך 12 שנים רצופות. ברגמן קבע במישחקי הנכים בטורונטו ב־1976 שיא עולמי ב־100 מטר חתירה בזמן של 1:04.06 דקה. מאז השיא הזה נשמר אבל ההישג האמיתי הוא להיות אלוף אולימפי 4 פעמים ברציפות – אין תקדים לזה בהסטוריה של השחיה.

ברגמן גם זכה ב־1976 בשש (!) מדליות זהב. הפעם, בסיאול, רק באחת, אבל במיקצה היוקרתי ביותר. סיפור הזכיה שלו ממש מדהים.

החל מן המישחקים הקודמים ב־1984, הוא לא רק שחיין, הוא גם מאמן את נבחרת השחיה ב"פול טיים ג'וב". אין זמן אפילו לעצמו. כמעט שחזר בידיים ריקות, בשל המעורבות העמוקה שלו בעניניהם של שחייניו האחרים, שגרפו עימו 30 מדליות מתוך שלל 45 של הנבחרת כולה, כשמתוכם 12 זהב. אורי כמעט ששכח לקפוץ לבריכה במיקצה שלו. טוב ששמע את הכרוז קורא בשמו. כל הסיכויים והסימנים הראו שאורי יחזור הפעם רק עם זכרונות.

הוא יצא את ישראל עם מטען ציפיות נמוך, לא רצה ליצור מתח. אולי זה מה שאיפשר לו אחר־כך לשמוע את "התקוה" הפרטית שלו, כאשר 10 אלפים איש עומדים ושואגים לכבודו, לכבוד ישראל "אורי, אורי".

שלושה מיקצים היו במוקדמות. הוא בקושי עלה לגמר, כשהישגו הוא ה־6 בטיבו. כל־כך עסוק היה עד שקפץ עם השעון והשרשרת, שאותם לא הספיק להסיר. ראשון מן המוקדמות עלה שחיין מצרי. ברגמן עמד במיקצה הגמר על עמדת הזינוק מספר 7 וזרות היומרות. זו היתה גם עמדתו של ה"סוס השחור" של ביונדי, האוסטרלי דאנקן ארמסטרונג.

הקהל צעק

"עמדתי על ארדן הזינוק מספר 7. לא חשבתי כלל על זהב. מקום שלישי־רביעי היה עבורי הישג בנסיבות הנוכחיות. בשני הזינוקים הראשונים היתה פסילה. ידעתי שבפעם השלישית המארגנים לא יפסלו. היה זינוק מהיר". ברגמן שחה וכשהסתובב במחצית המרחק לא ראה אף אחד. "שמעתי את הישראלים מהקהל צועקים 'אורי, אורי'. 10 מטר לפני הסוף הפנתי את הראש וראיתי שכולנו בקו אחד. נתתי את הכל עד הסוף. זה היה מאמץ נוראי. הכל התערפל לי. הישראלים המשיכו לקרוא בשמי. חשבתי שזכיתי במקום ה־3. גם משקפי השחיה שלי היו מכוסים אדים".

עברו 10 שניות ולוח התוצאות זרק לאויר "פצצה" – אורי ברגמן, ישראל, מקום ראשון.

"עוד לא ידעתי. יצאתי מהבריכה ונפלתי. ביקשתי לשתות, ורק אז הבנתי". ברגמן עשה את הלא יאמן. מדליית זהב אולימפית בפעם הרביעית ברציפות. "בטקס לא היה לי זמן להתרגש. הכל היה כל־כך מהר. ראיתי את הבכי של השחיינים הישראלים שראו אותי עם הזהב. הם הבינו מה עשיתי. אני כנראה עוד לא. השחיין המצרי סיים רביעי בגמר.

אורי, מאמן שחיה זכה בגיל 36 במדלית זהב. תנסו להבין – זה קשה. מבלי להמעיט בהישגים האדירים של האחרים, אמרו ספורטאים ישראלים רבים כי הזהב של ברגמן עשה להם את האולימפיארה. הזכייה של ברגמן גרמה למיפנה במשלחת הישראלית, שביומיים הבאים צברה עוד 7 מדליות זהב.

ההישג של נבחרת השחיה היה כאמור מצויין, חסר תקדים. ברגמן מסביר את ההצלחה העצומה ברצינות, בבגרות, במקצוענות. רון בולוטין, השחיין, הוא מאמן בעצמו, וחנוך בורין לומד במכון וינגייט. השחיינים שברו 6 שיאים עולמיים שלא היו שייכים לישראל קודם.

קורבן מגיפת פוליו

ברגמן, קורבן למגיפת הפוליו של שנות ה־50, נפגש לראשונה עם ספורט הנכים ב־1976. עד אז היה חבר קיבוץ גבעת־ברנר. אפילו שיחק בקבוצת הכדורמים של הקיבוץ, ששיחקה בליגה הלאומית והגיעה לגמר גביע המדינה מול גבעתיים. ב־1979 היה חבר נבחרת ישראל בכדורמים ששיחקה בכינוס הפועל. מיותר לציין שברגמן היה המוגבל היחיד בקבוצה, בנבחרת.

בגבעת־ברנר היו רק שני נכים. ב־1976 נסע לאולימפיאדה בטורונטו ופגש שם עוד 2,000. מפגש ראשון ומהמם. במישחקים האלה עוד חייבו את כל הנכים, גם אלה שלא נזקקו לכיסאות גלגלים, להשתמש בהם. "זה היה עבורי זכרון טראומטי. דווקא כאשר מנסים להוכיח ולהתגבר על המיגבלות, מחייבים אותנו להשתמש במכשירים שמדגישים את המיגבלה שלא לצורך. זה היה ממש משפיל".

סיפור מרהים נוסף, הוא סיפורו של הגוש המזרחי. ברית המועצות הגדולה שלחה את נכיה לראשונה בתולדות המישחקים רק הפעם, לסיאול. עד היום, המדיניות של מוסקווה היתה לא להראות את הפגמים, החריגים. הנכות וחוסר השלמות פגעה במהפיכה. הרוסים האמינו שלנכים לא צריכה להיות מסגרת ייחודית משלהם. הם שילבו אותם באגודות הבריאים. עובדה היא שב־1980, ברית המועצות לא אירחה כמקובל בצמוד למישחקי הבריאים את הנכים – ומישחקים אלה נערכו בהולנד. הפעם הופיעו הרוסים וזכו בהישגים נאים, אם כי לא התקרבו לאמריקנים, שכמו שיקמו את גאוותם על מפלתם במישחקי הבריאים – שבועיים קודם לכן. ארה"ב שלחה משלחת של 400 איש וגרפה 268 מדליות, מתוכן 92 של זהב.

אורי ברגמן מכיר אם כן את הספורט משני צדדיו. כמי שהיה חבר בקבוצה בריאה, וכמי שמתחרה בספורט הנכים. כמוהו גם רון בולוטין שהיה שחיין בברית מכבים עתיד, ואיבד רגל בשנת 1976. כמוהו הכדורסלן אריאל אוטולנגי, ששיחק בהפועל ירושלים.

אגב, מישהו ידע שב־1973, במישחקי הנכים בסטוקמנוויל, אנגליה, עמד איש אתיופי צנום וקטן וטיווח בחץ וקשת – ליד העמדה שלו ניצב שלט: אבבה בקילה, מנצח המרתונים של אולימפיארות (הבריאים) רומא וטוקיו.

השקעה עצומה

ברגמן מדבר על השקעה עצומה של הנכים. הכנות רציניות, שחיינים שעברו 12 קילומטר ביום. אימונים שאפילו בריאים לא עוברים כמוהם בישראל. תוסיף לזה ניסיון חיים, איכפתיות ומעל לכל, גאווה לאומית.

אורי צופה קשיים לספורט הנכים: "הבסיס של ספורט הנכים הוא שיקומי. בשנים האחרונות הוא הופך לתחרותי יותר ויותר, מה שיגרום בצורה ישירה להופעה גדולה יותר של ספורטאים בעלי נכות קלה יותר. התופעה היא כלל עולמית, וישראל היא מקום שבו לא צופים שינוי מכאיב כזה".

כשמבקשים ממנו תשובה לשאלה המוכרת מדוע הנכים כן והבריאים לא, הוא הופך דיפלומט. מספיק שהוא מנדב אינפורמציה: משלחת הנכים בסיאול מנתה 62 ספורטאים ו־18 עסקנים, על תקן מלווים שהיו מחוייבים מתוקף מוגבלותם של הספורטאים. אצל הבריאים 19 ספורטאים ולמעלה מ־20 מלווים. אמר ולא פירש...

לראשונה בתולדות המישחקים שימשו אותם מיתקנים שיועדו לבריאים, גם את הנכים. "גם הנכים, כשהם שוחים או רצים במסלולי הבריכה או האתלטיקה, מעמידים לפניהם אידיאל: ביונדי, או קרל לואיס. לא פחות. ההתרגשות של הקהל לא פסקה והקוריאנים ניסו לתת תחושה כאילו מישחקי הנכים הם המשך ישיר למישחקי הבריאים".

עכשיו אורי ברגמן יחזור לחיים האפורים לפחות ל־4 שנים. מי שלא ידע, לא יפנה מבט לראות את האלוף האולימפי. אחר־כך בחוץ, עשיתי בריקה.

"מישהו יודע איפה גר אורי ברגמן?

– מיז, לא סתם שאלתי.

בבית הסמוך היתה מונחת על השולחן מדליה אולימפית של זהב. ■

האלוף הגדול מכולם

יתכן שהוא באמת הגדול מכולם – ולפחות בספורט הנכים הוא כזה. האוסטרלי רוי פאולר, בן 68, שחקן כדורת נכה.

באולימפיארת הנכים בסיאול הוא זכה במדליית הזהב בכדורת (ענף שנכלל בתוכנית משחקי הנכים) ובכך נעשה לבעל המדליות הרבות ביותר בהסטוריה. ברשותו כיום 76 (כן, 76!) מדליות של משחקי הנכים. הוא זכה במדליה בכל אחת מהאולימפיארות לנכים, שהחלו לפני 28 שנה.

פאולר מהעיר איפסוויץ' במדינת קווינסלנד זכה ב־35 מדליות זהב ויש לו גם 25 כסף ו־16 ארד. הוא רתוק לעגלת נכים ולא מסתפק רק בכדורת. הוא ניצח גם בתחרויות שחיה, חץ וקשת וטניס שולחן.

פאולר נפגע קשה בעמוד השדרה שלו ולפני שנעשה ספורטאי נכה, הצטיין בראגבי, איגרוף והיאבקות ואף ייצג את אוסטרליה בתחרויות בין לאומיות בענפים הללו.

במלה אחת: מדהים!

אלכס הירון

משה לרר

אישי

תשמעו מה ארוק אומר

ההיכרות האחת והיחידה שהיתה לי, אי פעם, עם מאמן כדורגלני אוסטרליה, פרנק ארוק, היתה באמצעות מסך הטלוויזיה. הוא "דיבר" אלי במהלך המשחק, במסיבת עתונאים משודרת, בהתנהגות על הספסל ומחוצה לו ועוד. אך מה שמשך את עיני, במיוחד, היו הצהרותיו לפני ואחרי משחקים לעתונות.

ניכרה בהצהרות, שביעות רצון עצמית עם יותר מקמצוץ של רעל כלפי היריב, בעיקר מאמן הנבחרת היריבה. נאלצנו לבלוע את הגלולות המרות שבהן האכיל אותנו ולשלוח לסיאול את יענקל'ה גרונדמן, שישקיף מהיציע על אוסטרליה, שעה שארוק ונבחרתו עסוקים שם בפעולה.

הוירוס האוסטרלי לא עוזב אותנו ולראשי פיפ"א נדמה שהגביע לא יגיע לשנת 1990 אם ישראל ואוסטרליה לא יתמודדו שוב. מישהו אוהב לראות אותנו ביבשת החמישית ולכן אנחנו שם.

בינתיים הם ואנחנו במה שמכנים "הכנות" ואולי יעניין את ראשי הנבחרת שלנו מה עושה ומה אומר פרנק ארוק בימים טרופים אלה.

בירחון אוסטרלי בשם... אוסטרליה, מתודש ספטמבר (לפני המשחקים האולימפיים), מצוטט פרנק ארוק כך: ..."אנחנו נוסעים עכשיו לסיאול, משתדלים לנצח כמה שיותר, משתדלים להוכיח לעולם כולו שיש כדורגל באוסטרליה, חוזרים ומתחילים להתכונן לגביע העולם 1990... שוב תהיה ישראל היריבה הגדולה שלנו... שוב נזדקק ללוחמה הפסיכולוגית שהביאה לנו את הכרטיס לסיאול".

כאשר נשאל ארוק למה הכוונה במלחמה פסיכולוגית השיב, בין היתר: "אני מתכוון לכך בכל מלה ומלה. היהודים ידועים בשכלם הרב ולמעשה אין בידי נשק אחר מאשר מלים, מלים, מלים. במקום כלשהו נפלו דברי על האוזן הנכונה (המראיין שואל – של המאמן הישראלי ? – ואזק מהנהן) והתוצאה ידעה. הם חזרו הביתה ואילו אנחנו ממשיכים לסיאול".

כיוון שארוק זרק הרבה מלים לעברו של מהיץ', הוא יזדקק עתה למנה כפולה, שכן את הנבחרת שלנו מאמנים, כידוע, שניים: שניאור וגרונדמן.

פרנצ'סקו דמיאני (מימין) בקרב הנצחון על האמריקני ביגס במילאנו. צילום A.P.

הוא יעשה ממנו פיצה

פראנצ'סקו דמיאני, איטלקי, אלוף אירופה באיגרוף, משקל כבד. כדי לעמוד בזירה אחת עם הטייפון ששמו טייסון, היה עליו לעבור שלב מוקדם. במוצ"ש, ב"פאלאטרוסארדי" של מילאנו (רק 5000 צופים היו שם) ניצב מולו האמריקני טיירל ביגס, לא רק צעיר ממנו בשלוש שנים (27 מול 30 של האיטלקי), אלא אף מנצח בשלושה קרבות קודמים שניהלו השניים, עדיין כחובבים, כולל הגמר האולימפי של לוס־אנג'לס 84'. הפעם, אמר פרנצ'סקו, אתה משחק במגרש שלי, כאן במילאנו.

1:06 בסיבוב החמישי ניתר ד"ר מאריו סטורלה ממקומו, קפץ לזירה, בדק את עינו של ביגס והחליט על הפסקת הקרב. "לא היתה הצדקה להפסקת הקרב" אמר ביגס, "זה קרה מכיוון שהקרב התנהל במילאנו. בכל מקום אחר בעולם הייתי יכול להמשיך", הגיב האמריקני בכעס.

ועכשיו – טייסון. "אני מאחל לו כל טוב", אומר ביגס על דמיאני, "אבל אני חושש שמייק יעשה ממנו פיצה".

טייסון, עסוק במשפטי גירושין מאשתו, הגיב הפעם באיפוק: "תנו לי לעבור את (פרנק) ברונו בשלום ואחר־כך נראה". הקרב עם ברונו, שעמד להיערך תחילה בלונדון, נדחה בגלל פציעה בידו של טייסון ויתקיים לבסוף בינואר הקרוב בלאס־וגאס. במילאנו מקווים לארח את טייסון לקרב על הכתר עם דמיאני ביוני 89'. הזירה המיועדת: איצטדיון הכדורגל ע"ש מיאצה. תכולה: 80 אלף מקומות.

לדמיאני מאזן של 22 קרבות ללא הפסד בזירה המקצוענית, לעומת 2"15 של טיירל ביגס.

לאבן בין האלופים

האחד שעשוי להתרגש במידת מה, אם עודנו שתרגש מכדורסל, במשחק הערב של מכבי נאוסטנד, הוא לאבן מרסר. על הבכורה שלו במדי מכבי בליגה, בגביע המדינה ואפילו במשחק התגיגי מול הסיקסרס בפילדליה, כבר התגבר. הערב הוא ייבחן בזכוכית המגדלת של העוקבים אחר הגביע האירופי לאלופות.

וכולנו, גם מרסר, יודעים שזה סיפור מעולם אחר. סיפור שכותרת אחת לו: כסף !

הגביע האירופי הוא השמן המניע את גלגלי האלופה. לאבן מרסר ידע על כך עד היום רק מהטלוויזיה. עד הנה הוא היה עסוק עם הפועל ת"א במחזיקות הגביע או בקוראץ'. לפיתחם של האלופים – לא נכנס.

הערב הוא בפנים ונראה מה יביא לו המחר.

למה הם קופצים ?

בשיחות סלון אני מופצץ בשאלות רבות בנושאי ספורט. אם יש ערב אחד בשבוע שבו אני מנסה לברוח מספורט – לא מתאפשר לי הדבר. חברים ואחרים סבורים שהם עושים עמדי חסד, בעוד שהאמת רחוקה אלפי מילין.

ובכל זאת, על הערה אחת, אינני יכול לעבור לסדר היום. "תגיד לי – כל שחקני הכדורגל בארץ הם הומואים ? !"

אני לא מבין את השאלה־ההערה ואז בא ההסבר: "אז למה הם עולים אחד על השני כשיש גול ?" "למה הם קופצים, מתחבקים ומתנשקים כל כך ?"

האמת שאין לי תשובה. אז מה אם ארמלי תקע גול פה או שם, זו סיבה לאורגיה ?

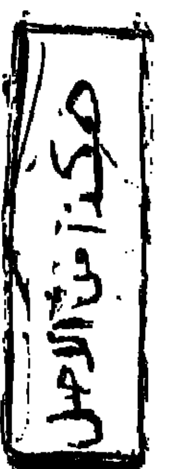
ולא רק ארמלי. השוער עושה את כל הדרך עד לרחבת ה־16 שמנגד כדי לקפוץ על גב החבורה שכבר הקדימה אותו. יש שחקנים המתמסטלים אחרי גול בצורה שרק במכונת ירייה אפשר לעצור אותם. יש באלה המבצעים הטעיות גוף על מנת להיפטר מחיבוקי הדב של חבריהם; אחרים מבצעים "טיסות" בנוסח בראזיל (ומשם גם למדו את זה).

אולם במבט לאחור אפשר לקבוע, כמעט בוודאות, שלפני 21 שנים זה לא היה. בכל אופן לא בהיקף ובפומביות שכזאת. למה ? – כי לפני 21 שנים לא היתה עוד טלוויזיה בישראל ולא היה על מי לעשות רושם. אי אפשר היה להקליט בווידיאו ולהראות לחברה בלילה.

הראשון שתפס את העסק עם הטלוויזיה היה מי שמוביל כיום את מכבי נתניה לראשות הטבלה הלאומית. שייע פייגנבוים. שייע היה אמן יחסי הציבור (של עצמו). הוא ידע בדיוק היכן ממוקמות המצלמות ואחרי שער שהבקיע (והוא הבקיע רבים) איבד את העשתונות לשנייה קלה, עד שהתעשת ומצא את דרכו אל מגדל הצילומים...

זה הסיפור של המתחבקים והמתנשקים. רק שלא נגיע ליום שבו יישלח אחד המבקיעים החוגגים לחדר המיון ושם יקבעו לו "שבר של שמחה"...

*מינימום כלל הפרסים: 1,700,000 ש"ח *כולל העברה

תחדיטוטו

שישו שכטמן

טוטו קשה

הליגה הלאומית והליגה הארצית מגיעות השבוע למחזור השמיני שלהן, והטוטו מגיע לעשירי בעונת 89–'88. משבוע לשבוע מתברר שבשתי הליגות, אין הבדלים גדולים במיוחד בין הקבוצות – בין אלו שבצמרת לבין אלו שבתחתית. דוגמאות לכך לא חסרות. כתוצאה מכך גם ניחושי הטוטו אינם קלים. קשה למצוא "סוליסטים".

תופעה נוספת הבולטת השנה: מיעוט נצחונות חוץ. צריך לשים לב גם לכך.

תחזית למחזור 10 בטוטו

1. הפועל כפ"ס – הפועל ת"א. קשה להאמין שהתל־אביבים יזכו בנצחון חוץ שני ברציפות. בשנה שעברה ניצחה ת"א פעמיים וכפ"ס פעם אחת. X,1

2. בני־יהודה – הפועל ירושלים. אחרי שבעה מחזורים הבקיעה בני־יהודה רק שני שערים. שתי הקבוצות הפסידו בשבת שעברה. השחקנים והמנהלים מצויים בלחץ רב. אנחנו חושבים שבני־יהודה ,תזכה בנצחון ראשון ונסמן 1.

3. חולון – מכבי נתניה. בשני המשחקים בליגה הרגילה, אשתקד, הושגו תוצאות תיקו ונתניה ניצחה בפליי־אוף. אין משמעות רבה להבדלי המיקום של הקבוצות. נסמן משולש.

4. מכבי חיפה – בית"ר ת"א. המשחק היחיד בטופס שאפשר להגדירו כ"משחק צמרת". האורחים ניצחו ב־3 משחקים ברציפות והמארחים טרם הפסידו. מכבי חיפה חוזרת אט־אט להיות כמו לפני שלוש־ארבע שנים. נצחון לחיפה.

5. הפועל פ"ת – מכבי ת"א. מכבי תרצה לשחזר את הנצחון הגדול מאשתקד (1–4). אולי אפילו תיסתפק ב־1–0 "קטן"... פ"ת משחקת טוב בעיר במגרשה. 2,1.

6. שמשון – הפועל טבריה. נסיון ומסורת של השמשונים מול הלחימה של טבריה. 1 הוא הניחוש ההגיוני ואנו מוסיפים x ו־2 בנסיון לתפוש הפתעה.

7. בית"ר ירושלים – הפועל באר־שבע. (1:2 לבית"ר ו־0:0, אשתקד) חסרונו של שירזי שהורחק יורגש היטב בבית"ר. חסרונו ינוצל בידי באר־שבע במשחקת מצויין בבלומפילד. 2, x, 1.

8. הפועל חדרה – בית"ר רמלה. האורחים הפתיעו את משתתפי הטוטו בשבת שעברה כשסחטו תיקו ביבנה. לא כל יום פורים...1.

9. מכבי יפו – מכבי יבנה. אשתקד נסתיימו שני המפגשים ב־0–0. יבנה הכשילה אותנו שלושה שבועות ברציפות והיא לא תעשה זאת ברביעית כי נסמן משולש...

10. מכבי טמרה – מכבי פ"ת. העולה החרשה זכתה כבר בתואר אחד: אלופת התיקו. משבעת משחקיה סיימה שישה בתיקו. לא רע לעולה חרשה... אנחנו לא מאמינים שהעניין יימשך, פשוט זה נגד הסטטיסטיקה. 2,1.

11. הפועל ר"ג – הפועל חיפה. בטוטו צריך לחפש הפתעות אבל לא גדולות... כאשר הראשונה מארחת את האחרונה מסמנים 1.

12. בית"ר נתניה – מכבי רמת עמידר. לדעתנו, המשחק הקשה ביותר בטופס. שתי הקבוצות לא יציבות. המשחק במגרש בנתניה ועמידר נכשר טוב. פחות ממשולש לא מספיק.

13. שעריים – הפועל בת־ים. שעריים מתקרבת אט־אט לצמרת. בת־ים מתגלה כאחת הקבוצות העקשניות והמפתיעות בליגה הארצית. כשנה שעברה 0–0 ו־1–0 לשעריים, בבת־ים. גם כאן משולש.

14. הפועל לוד – הפועל יהוד. שמתם לב שהגענו למשחק האחרון בטופס ולא סיימנו אף תיקו סולו? כל משחק כדורגל מתחיל בתיקו והמשחק הזה אולי (אולי...) גם ייגמר בו.

הליגה הלאומית
(לאחר 7 מחזורים)

.1	מכבי נתניה	5–10	15
.2	בית"ר ת"א	4–7	14
.3	בית"ר ירושלים	4–9	11
.4	מכבי חיפה	5–10	11
.5	באר־שבע	3–6	11
.6	הפועל פ"ת	8–9	11
.7	הפועל ת"א	6–7	7
.8	שמשון	4–2	7
.9	מכבי ת"א	8–6	6
.10	הפועל ירושלים	8–5	6
.11	צפרירים חולון	7–8	5
.12	הפועל טבריה	8–4	5
.13	כפר סבא	10–3	3
.14	בני יהודה	9–2	2

הליגה הארצית
(לאחר 7 מחזורים)

.1	הפועל ר"ג	7–14	19
.2	מכבי פ"ת	3–9	15
.3	מכבי יבנה	2–11	13
.4	שעריים	8–11	13
.5	מכבי יפו	7–9	8
.6	בית"ר רמלה	6–6	8
.7	הפועל לוד	5–5	8
.8	בית"ר נתניה	6–5	7
.9	הפועל חדרה	10–8	7
.10	בת־ים	8–4	7
.11	מכבי טמרה	4–3	6
.12	רמת עמידר	9–6	6
.13	הפועל יהוד	10–3	5
.14	הפועל חיפה	15–6	3

הצעות השבוע

שיטות מלאות

סולידי

	1	x	2
1		X	
2	X		
3		X	
4	X		
5		X	
6	X		X
7			X
8	X		X
9	X		
10	X	X	
11	X		
12		X	
13	X	X	
14	X		

שלשות — כפולים 4 טורים 16

הפתעות

	1	x	2
1			X
2			X
3	X		X
4	X		X
5	X		
6	X		
7	X	X	
8	X		
9		X	
10		X	X
11		X	
12	X	X	
13			X
14	X		X

שלשות — כפולים 6 טורים 64

הגיוני

	1	x	2
1		X	
2	X	X	
3	X		X
4	X	X	
5		X	X
6		X	
7	X		
8	X	X	
9	X	X	
10		X	
11	X	X	
12		X	
13	X		X
14	X		

שלשות — כפולים 8 טורים 256

לעשירים

	1	x	2
1	X		
2		X	
3	X	X	X
4	X		X
5	X	X	
6			X
7	X	X	
8	X	X	X
9	X		
10		X	X
11	X		
12	X		
13	X	X	X
14	X		

שלשות 3 כפולים 4 טורים 432

שיטה מצומצמת

	1	x	2
1	X	X	
2	X		
3	X	X	X
4	X		
5	X		X
6	X	X	X
7		X	X
8	X		
9	X	X	X
10	X		X
11	X		
12	X	X	X
13	X	X	X
14		X	

שלשות 5 כפולים 4 טורים מלא 3888 טורים בשיטה המצומצמת 432

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1,x	1,x	1,x	1,x	1,x	1,x	1,x	1,x	1,x
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	2	x	1	2	x	1	2	x	1
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
6	x	1	2	1	2	x	2	x	1
7	x,2	x,2	x,2	x,2	x,2	x,2	x,2	x,2	x,2
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	1	2	x	x	1	2	2	x	1
10	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
11	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2	1,x,2
13	2	2	2	x	x	x	1	1	1
14	x	x	x	x	x	x	x	x	x

השרירים של לאופר

יו"ר לאופר. חפש לך דרכים אחרות

ש

אבי מלר

שוויון הנפש שבו התייחסה התקשורת הכתובה והאלקטרונית לעונש הקולקטיבי אותו ספגו כדורגלני מכבי ת"א מן היו"ר שלהם, דני לאופר – לאחר "יום השישי הארור" בצומת חולון – עלול להתברר, כמדומני, כמוטעה.

יתכן מאד שהעיתונאים לא שמו לב כי בקנס שהוטל על הכדורגלנים יש צעד מהפכני בכדורגל שלנו: אם צורת הענישה או הדירבון הזו תעבוד – כלומר התוצאות הפוסט־קנסיות על כר הדשא יתחילו לשאת חן בעיני היו"ר ומרעיו – הרי שסביר שבקרוב יתחילו קבוצות כדורגל בישראל להכניס לחוזי השחקנים סעיף האוסר על הפסדים.

ההמלצה המתבקשת איפוא לכדורגלני מכבי, אם להמשיך את קו המחשבה הזה, היא להתעלם לחלוטין מן השוט המוצלף ולהמשיך להפסיד בלי דאגות, כדי לתת להפסדים לגיטימציה. כל עוד יהיו ההפסדים דבר חריג ודי נדיר, הם הרי יתפרשו ע"י המנהלים (לאופר) כזלזול בוטה במקצוע, ירידה במשמעת, חוסר אכפתיות וכדומה.

האם מכיר בכלל דני לאופר בעובדה שקבוצות כדורגל נוחלות לפעמים הפסדים, אפילו תבוסות, על כר הדשא, משום שהן נקלעו ליום שחור, משום שהיריבה תפסה יום מזהיר, או פשוט מפני שה־11 שלהן חלשים מה־11 המתמודדים מולהז

אין לי ספק שלאופר יודע את התומר הזה. אבל זה פשוט לא מעניין אותו. הוא הרי צריך להראות קבל עם ועדה שמכבי ת"א כדורגל, זה לא סתם מועדון – זו אימפריה המתחדשת ימיה כקדם תחת הנהגתו, ואצלה אי־אפשר לעבור לסדר היום על הפסד 1-4.

ואני אומר: לפגוע בכיסו ובפרנסתו של הכדורגלן בעטיה של הופעה אפורה או בינונית על המגרש זו חוצפה ממדרגה ראשונה.

אם הייתי כדורגלן מכבי ת"א לא הייתי מקבל את רוע הגזירה בהכנעה ועובר למשחק הבא. יש מקומות בהם אסור גם לכדורגלנים, המשתכרים אמנם סכומים נכבדים שלרוב לא עולים בקנה אחד עם הסחורה שהם מספקים, למחול על כבודם.

בכוח איזה רשות משחק היו"ר ב"ייראו וייראו" עם לחמםז אם נעברה עבירת משמעת ע"י כדורגלן זה או אחר, אם הוא נמצא מזלזל בתפקידו או בחבריו, יוזמן לועדת המשמעת של המועדון וייגזר דינו. לגיטימי.

אבל אם נוצחה הקבוצה במשחק כדורגל בו לא נטש איש את משמרתו, בו היא לא נחשדת במכירה או בהטייה, ובו צפו 4000 איש שראו את כדורגלניה עושים כמיטב יכולתם ופשוט נאלצים להרים ידיים בפני יריב עדיף (ב־90 הדקות הללו, לפחות) – אזי מהיכן נשאבת ההצדקה להענשה הקולקטיביתז מה זה כאן, טירונותז (ואדרבא, אפילו בטרטורי צה"ל לא יעז איש לגעת במשכורת של החייל).

ההצעה שלי לכדורגלנים היא איפוא להתחיל להבהיר לבוסים שלהם, רק בהקשר כזה כמובן, שהם אולי שחקנים – אך לא כלי משחק.

ההצעה שלי ללאופר ולאלו שירצו לחקות אותו היא לחפש דרכים אחרות, לא פחות יעילות והרבה יותר אחראיות, להפגין שרירים. ■

גם בעוד ארבע שנים נצטרך, כנראה, להסתפק בענידת מדליות אולימפיות ל"חתולה ארוכת הציפורניים" פלורנס גריפית – אם תמשיך לרוץ, כמובן (איור של רענן לוריא, מיוחד ל"שבועספורט")

העיקר – ההשתתפות

ה

אברהם שרון

הכותרת עלולה להיקרא כניסוח מתחמק או תבוסתני, כהסתפקות במעט, כהשלמה עם הנחיתות המוכחת, קבל עם ועולם. אולם אני, ברשותכם, בשלי: העיקר – ההשתתפות.

נציגי ישראל באולימפיאדה ה־24 בסיאול הוכיחו, שאנחנו נימנים עם משפחת העמים הגאה והמכובדת, אשר נציגיהן של לא־מעטות ממדינותיה לא זכו, ממש כמונו, במדליות כלשהן. הם הוכיחו, שהמאמץ משתלם גם כאשר הוא איננו נמדד בניקוד גבוה במיוחד: דיברו אודותינו, כתבו עלינו, מילאו אותנו בטפסים, העלו אותנו על צגי המחשבים, לקחו אותנו בחשבון.

לא זכינו במדליות, משום שאנחנו לא מצויינים ואפילו לא טובים מאוד.

לא זכינו בהן, מפני שהיו טובים מאיתנו פי כמה וכמה.

אני מאמין, שכל נציגי המשלחת הישראלית עשו כמיטב יכולתם, אלא שגם מיטב היכולת – לא היה בה כדי לזכות אותם במדליה. העדר ההישגים המתועדים במדליות, אינו צריך להסיט את הוויכוח על טיב ההופעה של נציגי המשלחת הישראלית. הוא איננו צריך לשמש קנה־מידה להערכת איכותה.

מה שמחייב בירור וביקורת הוא האופן שבו התקבלו תוצאות ההשתתפות של נציגינו במשחקים האולימפיים: התירוצים הילדותיים של אחדים מהם מזה והלעג והגיחוך וחוסר הכבוד המשווע של המתרווחים בכורסות בביתם (אנחנו, הצופים) – מזה.

לא רק שעדיין לא התפתחה במקומותינו תרבות של השלמה עם הישגים לא מרשימים, של קבלת הנחיתות שלנו לעומת אומות המייצרות ספורטאים מעולים, של טיפוח מעט הטוב, החיובי, הראוי להערכה ולעידוד – אלא שהולכת ומתפתחת כאן, לצערי, תת־תרבות של התבשלות במיץ המר והעכור של הנחיתות, הנצחת הפיגור ואצל המרחיקים לכת והמתמירים גם התבשמות (חולנית) מצחנתן של פרות קדושות שנשחטו לפני האולימפיאדה, במהלכה ועם סיומה.

האם אנחנו מסוגלים להעריך את גודל המאמץ הנדרש מספורטאי כדי להימנות עם הסגל המובחר והמצומצם של ספורטאים הראויים להשתתף באולימפיאדהז

האם אנחנו מסוגלים לכבד ולהוקיר שקידה בת ארבע שנים של ספורטאים, אשר עצם ההשתתפות במשחקים האולימפיים היא, בעבורם, פיסגת ההישגים שלהםז

האם הציפיות המופקעות מכל הקשר מציאותי והתבדותן איננה, ככלות הכל, בעיה שלנו, של "ספורטאי הכורסה" המהוללים!

האם אוכלי התצע (הספורטאים) לא ראויים לטיפת־אהדת מצידנו (הצופים והמבקרים) זוללי הפיסטוקיםז

האם הסיסמא "העיקר – ההשתתפות" אינה מטרה מכובדת כשלעצמהז

בהכנת המשלחת הישראלית לאולימפיאדה הבאה, בברצלונה 1992, צריך הוועד האולימפי הישראלי לשקול גם את הכנתם של הצופים בבית. יהיה אז עליהם לצפות לרמת־הישגים מציאותית, לאפשרות שלמרות המישאלות הכמוסות והאשליות המטופחות בהיחבא ובריש גלי גם יחד, ניאלץ, כנראה, להסתפק גם בעוד ארבע שנים בענידת מדליות הזהב, הכסף והארד לצוואריהם של ספורטאים ממדינות אחרות.

העיקר ההשתתפות הוא זה מה שיש – ואת היש הזה יש לכבד ולהעריך. ■

כ"ג בחשון תשמ"ט | גליון 360
3 בנובמבר 1988 | עריכה בת דורה בר | עריכה גראפית לוסי קומיר

שלום שלום

גם כלם התאכזבתי מאד מהשגיהם הדלים של הספורטאים שלנו באולימפיאדה בסיאול.

אך לבי נמלא גאוה מהשגיהם של משלחת הספורט הישראלית לאולימפיאדת הנכים.

חבל, מה חבל, שהטלויזיה שלנו לא הקרינה יותר תחרויות בהן השתתפו נבחרות נכים מישראל.

גם מעט השדורים שהובאו לפנינו גלו לנו את כחם של הנכים: קטועי רגלים או ידים, עורים או נכים אחרים הפתיעו ביכלת הספורטיבית שלהם, בעצמה הגופנית והעקר – ביכלתם להתגבר על המגבלות הגופניות שלהם.

בתחלה נמלא לבי רחמים ודמעות מלאו את עיני למראה עור המשתתף בתחרות ריצה או מגלגל כדור לשער. כך גם חשתי כשראיתי את נבחרת הכדורסל על כסאות גלגלים. או מעופפי הכדורעף והם קטועי רגלים.

אך פתאם הבנתי – ספורטאים אלה הם המסמלים את עז גבורתו של האדם: למרות הפגיעה הקשה הוא התגבר ובמאמצים עצומים הגיע להשגים כבירים.

משלחת הנכים הביאה כבוד גדול למדינה ומגיעות להם כל התשואות והברכות.

גם למאמנים שלהם – העושים את מלאכתם באהבה ובמסירות מגיעה מדליה של זהב.

עמוס בר

העתקה שמש של עלים שואספו חוץ כדי טיול.

הדחליל בסתו

הדחליל הכל־יודע,
הוא מכיר את הגן.
כל צפור, חרק, צפרדע.
גם את דני הגנן.

הוא יודע מי נבט,
הוא יודע מי חולם.
מי עודו שרוי בשנת,
מי לבו חזק הולם.
והנה הסתיו הגיע,
מגיחות הצפרים.

הדחליל צוהל מריע,
מכבד בפרורים.
"הן עברתן בשמים,
מרחקים כה אדירים.
והגעתן לארצנו,
אנו כה מאשרים.

אך דבר אחד זכרו נא,
לא לפגוע בצמחינו
כי עמלנו וזרענו,
ואותם כה מטפחים.
הדחליל הכל־יודע,
הדחליל הכל־מרגיש.
כל דבר רואה שומע,
אך לא מגלה לאיש.

מאשה קלו

דברי חכמה

ראש גדול

"טוב חבר'ה" - אמר אייל המדריך - "אנחנו יוצאים לטיול, ואני רוצה שכל אחד יעזור. איציק, אתה תהיה אחראי על האוכל" - "בסדר. מה לקנותז "לחם" - "ומה עודז" - "ממרחים" - "תכף אני אשום. הנה. ומה עודז" - "אתה יודע מהז דליה תעזור לך, את מוכנה דליהז" - "מאה אחוז. תשמעו יש לי רעיון. נמאס כבר מהאוכל של הטיולים, לחם עם ממרח וקופסת שימורים של תירס, הפעם תהיינה ארוחות מיוחדות, גם טעימות יותר וגם ההכנה שלהם תהיה חויה כזאת שתכבש את כולם, או ככה..."

מה ההבדל בין איציק לדליהז איציק הוא נער טוב, עושה כל מה שאומרים לו, אבל רק מה שאומרים לו. לדליה לעומתו יש יוזמה, דמיון, והיא חושבת על רעיונות שאייל המדריך כלל לא העלה בדעתו.

אברהם שלח את אליעזר למצוא אשה לבנו. אליעזר רצה לבחון את התנהגותה של הנערה שתמצא חן בעיניו לפני שיבחר בה. בעמדו ליד הבאר, ראה את רבקה מגיעה "וכדה על שכמה". "וירץ העבד לקראתה ויאמר: "הגמיאיני נא מעט מים מכדך. ותאמר: "שתה אדוני, ותמהר ותורד כדה על ידה, ותשקהו. ותכל להשקותו, ותאמר: "גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות".

אליעזר ביקש לשתות. רבקה לא הסתפקה במילוי משאלתו, אלא הציעה עוד עזרה. בלשון העם קוראים להתנהגות של רבקה ושל דליה - "ראש גדול", ואילו להתנהגות של איציק: "ראש קטן".

ההתפתחות של כל דבר, החברה, המדע, האומנות - תלויה בכך שלאנשים יהיה ראש גדול, שהם לא רק יבצעו את מה שאומרים להם, אלא יפרצו קדימה ימצאו דרכים חדשות ורעיונות חדשים. העולם מתפתח על ידי כך שאנחנו מנצלים את המחשבות של הקודמים לנו ומוסיפים להן את הרעיונות שלנו.

משה מאיר

יוצרים

עוד מעט יתחילו לנשב רוחות הסתיו, ויחד עמן יתחילו לעופף הניירות, על שלחן הכתיבה שלנו. בואו נרסן אותם בזמן, ונכין לנו מישהו חזק, שישמור את כל "המעופפים" למיניהם במקום.
הוא יהיה חזק, היצור הזה, ומקשקש... והוא יעמד איתן בפני כל רוח.
אנחנו נכין לנו "בריון" כבד מכדור ממלא בחפצי־מתכת שונים!
מלאכת היצירה תתחיל באסוף כל החפצים הקטנים והמתכתיים שאין להם שמוש, כמו מחדדים מקלקלים, מהדקים ישנים, מטבעות זעירות שיצאו מן המחזור, ועוד חפצים מסוג זה (בתנאי שאינם חדים).
עתה, נשיג לנו כדור־גומי ישן וחלול, שכבר אינו "קופץ" כמו שצריך. נגזר בו (בזהירות) פתח קטן ונמלא אותו בכל השפע המתכתי שאספנו.
בשלב הבא נסגר את הפתח בעזרת סרט דביק או פשוט – "פלסתר" רגיל, ועליו נוסיף ונדביק ציצת־שערות עשויות מחוטי צמר צבעוני. נמשיך ונדביק "פרצוף" אותו נצור מ"מטבעות־עיניים", "מהדק־אף", "סכת־פה" ועוד, כיד הדמיון הטובה עלינו.
אכן, לפנינו יתיצב עד מהרה ראש־ברזל כדורי ומקשקש, שיזדרז להתישב על השלחן ולשמר על כל הניירות שלנו.

● רוני לרנר

גבע חובב טבע

החלוץ כובש השממה

כאשר סוללים כביש בהרים, נוצרים שולים רחבים ושפך קרקע מאדמת־סלעים דלה.
כאן, חושבים רבים, לעולם לא יצמחו צמחים ושולי הכביש יהיו כפצע חשוף בהרים.
אך לאו לא חלפה שנה ולארך הכביש צצו ועלו צמחים ירקים! פלאי־פלאים!
הצמח האמיץ שכבש ראשון את השממה הוא טיון דביק. צמח לא מפנק ממשפחת המרכבים. פרחיו הצהבים דומים לפרחי הסביון. לכל זרע יש ציצת נוצה והרוח מפיצה ומעיפה את הזרעים למרחקים.
נפלו זרעים בקרקע טובה ולחה – יש להם מתחרים רבים המתגברים עליהם וחונקים אותם. לכן כדאי לטיון הדביק לנבט ולצמח באדמה דלה, עם מעט מים – אבל בלי צמחים מתחרים. לא קל לגדל באדמה כזו, אבל טוב לגדל לבד, בלי שאחרים יגזלו ממך מים ואור שמש.
אך לגדל ולפרח בקיץ ובסופו – יש בזה סכנה: בעלי־חיים צמחונים מחפשים צמחים ירקים להשביע נפשם. ושוב – ממש פלא: עדר עזים, עדר צבאים ואפלו חזירי־בר עוברים על־יד הטיון הדביק, מריחים, ולא טועמים!
הטיון הדביק מציד בפטנט דוחה בעלי חיים. העלים והגבעולים מכילים ומפרישים חמר רעיל בעל ריח חריף.

טיון דביק כובש השממה צילם:גבי אלדד

כאשר נגע בעלה – נרגיש כי הוא מכסה בשכבה דביקה. נגלל את העלה ונריח – באמת הריח דוחה.
כך מצליח הצמח האמיץ והלא מפנק לצמח באדמה חשופה ודלה. אט אט מופיעים עוד צמחים ונובטים צמוד אל הטיון ואט אט גוברים עליו ותופשים את מקומו. כזה הוא גורלם של החלוצים – הם כובשים מקום שומם, מכשירים אותו ו...אחרים תופשים את מקומם.
החמרים הריחניים והרעילים משמשים את האדם ברפואה העממית: א. לקה מישהו במחלת עצמות ופרקים (רימטיזם – שגרון) אמבט חם עם עלי טיון – יביא לו הקלה. לעקרים (אנשים שלא יכולים להוליד ילדים)– טובה גם האמבטיה הזו.
יש לך עור סדוק ובקוע, או פצע לא עמק – תמצית מרכזת של עלי טיון תתקן את הפגום.

פלשו נמלים או חרקים אחרים לביתך – עלי טיון יבשים וכתושים לאבקה, יבריחו את האורחים הלא קרואים.
כאשר אתם נוסעים בכביש – לבטח תראו את צמחי הטיון הצומחים לארכו. הטיון הדביק מופיע גם לארך הנחלים או בגדות ברכות דגים, אך שם הוא נדחק על־ידי צמחי גדות רבים וצפופים והטיון מסתפק בצמיחה בחגורה הרחוקה ביותר מן המים.

○ עמוס בר

הלוח החכם (גילאי 2 – 6) יצרן: אורפז, משחקי פיתוח החשיבה.

הלוח החכם שלי

אתם רוצים לשמוע חוכמה של אמא שלי? היא אומרת: הראש היהודי לא מפסיק מלהמציא פטנטים.
האמת היא שלא ידעתי למה בדיוק היא מתכוונת, עד אשר הביאה לי משחק פאזל כפול. זאת אומרת מצד אחד אני מרכיב, די בקלות, דמויות מצחיקות של סבא עם מקלף, סבתא שמנה עם מתבת, אבא ואמא.
מצד שני, אם אני מרכיב נכון, אני מקבל שיעור מהיר בכתיבה ובקריאה.
מאחורי סבא החייכן אני מקבל את האותיות ס',ב', א' וכך עם שאר הדמויות. נכון שאני לא יודע לקרוא, אז אני מדנדנ לאמא שתבוא לראות עם הרכבתי נכון את הפאזל, זאת אומרת אם יש לה זמן וחשק.
זה לא הרבה, אבל כהתחלה זה משהו, לא? אה, שכחתי אתם רוצים לדעת מה כתוב בלוח האותיות? שאלתי את אמי והיא אמרה לי: סבא, סבתא, אבא אמא.

● בן פורת

הָרוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה

איור: נורית צרפתי

הרואה ואינו נראה
בחדר שלי דואה.
הי, רואה ואינו נראתה
אתה יכל להשמיע קולך?
אתה מסתכל בראי?
אתה בישן או פראי?
היי, רואה ואינו נראה
אתה מסדק או פרוע?
המעיל שלך חדש או קרוע?
אתה איש או רוח־זקי, רואה ואינו
נראה
למה אינך עונה?

● שלומית כהן

כף להתכתב

● שי קירשנבוים
רח' ביאליק 5 גבעת שמואל. תחביבים:בולים,שחיה, טיולים, קריאה בדיחות.
● דוה גבע
רח' בני אפרים 236 נאות אפקה ת"א. מיקוד:69107. בנים/בנות בגילאים 12,13. תחביבים: ריקוד, נגינה, מסיבות ואוכל.
● קרן ארליכמן
רח' ברחויל 14 חולון. מיקוד:12150. בת 7 רוצה להתכתב עם בנות 10־11. תחביבים: ציור,מלאכה, טיולים, איסוף בולים.
● יעל בקר
קיבוץ כפר־בלום. ד.נ.ג.ע. מיקוד:24405. עכו. להתכתב עם בנות 7.
● עינת טולדאנו
רח' נוה הדרום ברושטיין 25 ראשל"צ. להתכתב עם בני 11־12. תחביבים: ספר רט, טיולים, שחיה, זמרים.

כל מי שמעוניין לשלוח את כתובתו אליו, מתבקש לכתוב על גבי גלויה בלבד. ולשלוח לפי הכתובת: "מעריב לילדים" קרליבך 2 תל־אביב, למדור כף להתכתב.

מה הון

כור

ברדיו ובטלויזיה וגם בעיתונים מרבים להזכיר לאחרונה את המושג קונצרן כור.
קונצרן, זהו מושג כלכלי שפירושו: התאחדות של מספר מפעלים תעשייתיים (או מסחריים) עם הנהלה כספית משותפת.
קונצרן כור השייך לחברת העובדים הוא ענק המאחד עשרות מפעלי תעשייה בענפים שונים כמו: פלדה, אלקטרוניקה, מזון וכו' בהם עובדים כ־30,000 איש.
בזמן האחרון כור נקלעה לקשיים. הפסידה סכומי כסף גדולים והיא מתקשה להחזיר חובות לבנקים וחברות השקעה בארץ ובעולם.
הבנקים ובעיקר בנקים מחו"ל החלו לדאוג לכספים וללחוץ על כור לעמוד במחויבותה ולהחזיר הלואות. בינתיים מנהלי כור לא ישבו בחיבוק ידיים הם הכינו תוכנית הבראה ויעול, מה לעשות וכיצד לצאת מהמשבר בצורה המוצלחת ביותר. הם גם פנו – לבעלי החוב בבקשה להתאזר בסבלנות ולהמתין עד אשר כור תצא מהמשבר.

● חוה חבושי

משתעשעים

מצא את ההבדלים

מַדּוּעַ חָלוּל גֶּזַע הַזַּיִת?

שלמה המלך היה אהוב על כלם. גם העצים אהבוהו כי ידע את שפתם. כאשר מת שלמה המלך, בונה בית־המקדש, התאבלו עליו כל העצים.
התאנה, הרמון והגפן מרב אבל השירו את העלים והיו בשלכת. רק הזית נותר עם העלים שלו. "איך תעז לא להתאבל?", כעסו העצים עליו. ענה הזית: "אתם מתאבלים על שלמה המלך בשלכת, כדי שכלם יראו אתכם אבלים. האבל שלכם לא לתמיד הוא. – העלים שלכם ילבלבו בקרוב, ואלו אני, האבל שלי אמתי, כמוס ושמור לעד בלבי."
ראו העצים כי באמת נשבר לבו של עץ הזית מרב צער.
ועד היום במרכז הגזע, במקום בו היה הלב של עץ הזית, יש חלל. הגזע חלול ועצי הזית מתאבלים על מותו של שלמה המלך עד היום הזה.

● עבד עמוס.

הנסיך הקטן

אם כשמלכו ברחוב
יזדמן מבטכם להביט בו קרוב
תדעו שזה הוא
אין ספק כלשהו שזה הוא
כשתכל המבט עיניכם ינקר
וצליל החיוך לבבכם ישבר
ושער מוזהב יעופף באויר
קל עוד שיר מתנגן מינים בהיר
תדעו שזה הוא
אין ספק כלשהו שזה הוא.
אם כוכב זעיר אחריו עוקב
שאיר לילותיו בזהר אוהב
וקול צעדיו מסדסד בשירה
כשצליל באור מסמל תקוה
תדעו שזה הוא

אין ספק כלשהו שזה הוא.
אם תראו אחד קוטף שושנים
שבידיו אין הן נובלות בימים אלא
חיוך מאשר אנושי שר לבו של שושן
עדירי
תדעו שזה הוא אין ספק כלשהו שזה
הוא.

הוא ישוב אלי בא בימים
אך עודנו ילד תמים
תפשוהו בכל פנה בשבילי
לאמר כי, עדין מצפה אני
תדעו שזה הוא
אין ספק כלשהו שזה הוא.

● עפר פטרסבורג

הַכֶּלֶב עֲדִין הַנֶּפֶשׁ

לורד ולידי דאודינג החזיקו בביתם את הכלב המוזר ביותר בעולם. היה זה מגדל צמחוני בנגוד לכל שאר בני־מינו, סרב כלב זה לנגס בבשר, הוא לא היה מוכן להתקרב אליו, והתקים על תפריט של אגוזים, גבינה וגזרים טריים. במיוחד העדיף אותו יצור אציל־נפש לאכל – ביסקויטים...

● רוני לרנר